

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

VLIV RODINY NA SPORTOVÁNÍ DĚTÍ

INFLUENCE FAMILIES ON SPORTING CHILDREN

Bakalářská práce

Autor: Petra Linhartová
Obor studia: Vychovatelství
Typ studia: Kombinované studium
Vedoucí práce: Mgr. Věra Kuhnová

Praha 2012

Vysoká škola: Univerzita Karlova Fakulta: Pedagogická.....

Katedra: UPRPŠ Školní rok:.....2010/2011.....

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

proPetru Linhartovou..... dat.nar.15. září 1978...
(titul, jméno, příjmení, rodné příjmení.)

.....U Pošty 13, Chrast u Chrudimi.....
(adresa bydliště)

oborvychovatelství.....

Vedoucí katedry Vám ve smyslu nařízení vlády České republiky č. 111/1998 Sb. o státních závěrečných a státních rigorózních zkouškách, určuje tuto bakalářskou práci:

Název tématu:Vliv rodiny na sportování dětí

.....
.....

Zásady pro vypracování:

Rozsah prací: min 40 stran

Rozsah příloh: dle potřeby

Seznam odborné literatury:

Vedoucí bakalářské práce:.....Mgr. Věra Svobodová
(titul, jméno, příjmení, kontaktní spojení)

Datum zadání bakalářské práce: 15. 3. 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 2012

.....
ředitelka UPRPŠ

V dne 18. 3. 2011

Univerzita Karlova v Praze, PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra/ústav: tělesná výchova

Zadání bakalářské práce

Jméno, příjmení: Petra LINHARTOVÁ

Datum narození: 15. 9. 1998

Adresa: V Pasty 13, Chrást u Chrástovic

obor studia: VYCHOVATELSTVÍ e-mail: petra.linhartova14@seznam.cz

Název práce v českém jazyce: VLIV RODINY

..... NA SPORTOVÁNÍ DĚTÍ

Název práce v anglickém jazyce:
.....

Podpis studenta: * [Signature]

Vedoucí práce: Mgr. Věra ŠVOBODOVÁ

Podpis vedoucího práce: [Signature]

Datum: 15. 3. 2017

Podpis vedoucího katedry: [Signature]

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny a literaturu.

V Chrasti dne 15. 3. 2012

Petra Linhartová

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Věře Kuhnové za odborné konzultace a rady při zpracování mé bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce: „Vliv rodiny na sportování dětí“ se zabývá rodinou a její funkcí, interakce rodič – dítě, genetickými vlivy dítěte, vývojovým obdobím dítěte od narození až po starší školní věk, motivace dětí ke sportu.

KLÍČOVÉ POJMY

Rodina a její funkce, genetika, vývojová období dítěte, motivace, sport

ANNOTATION

Bachelor work „Influence families on sporting children“ deals with family and his funkcion, interaction parent – child, genetic influences of child, development period of child from birth to elderly school age, motivation of childrens to sport.

KEY WORDS

Family and his funkcion, genetics, development periods of child, motivation, sport

OBSAH

ÚVOD.....	10
CÍL PRÁCE.....	11
ÚKOLY PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST.....	12
1 RODINA	13
1.1 VYMEZENÍ POJMU RODINA	13
1.2 FUNKCE RODINY	16
1.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FUNKČNOST RODINY	21
1.3.1 Styly rodičovské péče	21
1.3.2 Interakce rodič – dítě	22
1.4 GENETICKÉ VLIVY NA CHOVÁNÍ DÍTĚTE	22
1.4.1 Genetická studia chování	23
1.4.2 Molekulární genetiky chování	24
1.5 VÝVOJOVÁ OBDOBÍ DÍTĚTE.....	24
1.5.1 Novorozenec, kojeneček, batole	25
1.5.2 Předškolní věk, mladší školní věk, střední školní věk, starší školní věk	26
1.6 VLIV RODINY NA SPORTOVÁNÍ DĚTÍ	29
1.6.1 Motivace dětí ke sportu.....	29
1.6.2 Vztah dítěte ke zdraví	32
2 SPORT	33
2.1 SPORTOVNÍ PŘÍPRAVA DĚTÍ	34
3 ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHRST	35
3.1 NABÍDKA SPORTOVNÍCH AKTIVIT PRO DĚTI VE MĚSTĚ	
CHRST.....	36
3.1.1 Sportovní klub Chrast	36
3.1.2 Základní škola Chrast	37
3.1.3 TSKC a Taneční škola Bohémia Chrast	37
3.1.4 TJ Sokol Chrast.....	38
3.1.5 Český střelecký svaz	38

3.1.6	Český rybářský svaz	38
II	VÝZKUMNÁ ČÁST.....	39
4	HYPOTÉZY	40
4.1	POUŽITÉ POSTUPY	41
4.2	DOTAZNÍK.....	41
4.3	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU	41
5	DISKUSE.....	56
5.1	SPOLEHLIVOST DOTAZNÍKU	56
5.2	VÝSLEDKY	56
6	ZÁVĚR	59
7	POUŽITÁ LITERATURA.....	61
8	PŘÍLOHY	64

ÚVOD

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma Vliv rodiny na sportování dětí. Pracuji již 5 let jako vychovatelka ve Výchovně léčebném oddělení Přestavlky. Žijí zde děti s poruchami chování, emocí a učení. Funkce vychovatelky poskytuje náhradu rodinné výchovy, v úzké vazbě pomáhá zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení.

V dnešní hektické a uspěchané době se sportovní aktivita dětí snížila, ale i přesto jsou prosazovány různé druhy volnočasových aktivit dětí. A vzhledem k faktu, že okolo nás je mnoho nástrah, které lákají děti, ať v podobě drog, alkoholu či nepříznivého prostředí, mělo by nás zajímat, jak tráví naše děti volný čas.

Vzhledem k práci a k tomu, že jsem matkou 10–letého syna, který projevuje veliký zájem o sport, mě toto téma velice zajímá. Sama pocházím z rodiny, která většinu volného času trávila na hokejovém stadiónu či na různých akcích, které se věnovaly sportu. V mém bydlišti existuje dostatek organizací, které nabízejí sportovní aktivity pro děti, a proto je ráda se svojí rodinou často navštěvuji.

CÍL PRÁCE

Cílem bakalářské práce je zhodnotit, do jaké míry rodiče ovlivňují své děti ve sportu. Zda mají děti stejnou sportovní aktivitu jako jejich rodiče, případně provozují-li nějaký sport společně. Účastní se rodiče zápasů či soutěží svých dětí. Jaké místo zaujímá sport v životě dítěte. Zda v místě bydliště je nabídnuto dítěti dostatek sportovních aktivit. Kdo ovlivňuje dítě při výběru sportu. Má dítě nějakou překážku nebo problém, který mu brání se zapojit do více sportů.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat působením rodiny na dítě v jeho sportování. Práce se zabývá rodinou a její funkcí, genetickými vlivy dítěte, vývojovým obdobím dítěte od narození až po starší školní věk, interakce rodič – dítě, motivací dítěte ke sportu. Součástí bakalářské práce jsou informace o Základní škole Chrast a nabídky sportovních aktivit pro děti ve městě Chrast.

ÚKOLY PRÁCE

Úkolem práce je prostudovat odbornou literaturu, stanovit si potřebné hypotézy a formou dotazníků zjišťovat názory. Dotazníky budou určeny dětem Základní školy Chrast, 4. a 8. ročníku. Věkové rozpětí je 4. třída 10 let a 8. třída 14 let. V každé třídě se nachází 25 dětí. Poté dotazníky budou vyhodnoceny. Výzkumem se budu snažit najít odpovědi na tyto otázky:

- Mají děti stejnou sportovní aktivitu jako jejich rodiče?
- Bude sportovní aktivita dětí o víkendu vyšší než v pracovních dnech?
- Provozují děti s rodiči nějakou sportovní aktivitu společně?
- Věnují se děti staršího školního věku sportovní aktivitě méně než děti mladšího školního věku?

I TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA

Rodinou se budu zabývat hned na začátku, protože v mé bakalářské práci hraje velice důležitou a významnou roli a je i proto podstatné její bližší definování.

V rodině dochází ke kulturnímu procesu, předávají se určité zvyky, tradice a kulturní hodnoty. Rodina je prostředím, ve kterém děti tráví většinu svého života. Výchova v rodině si vyžaduje teoretické zpracování a zabezpečení cílevědomé výchovy rodičů, protože dnešní rodinná výchova má dost velké nedostatky. Ve výchově by neměla v žádném případě chybět láska. Každý člen rodiny má svoji úlohu, kterou v rodině plní. V rodině se formuje charakter a osobnost dětí, které jsou důležité pro další generaci společnosti. Vzájemné působení rodičů působí na psychiku dítěte, na postoj, který nabídne dítě svému okolí. Poklidné a rodinné prostředí je prvním předpokladem na to, aby vyrůstaly děti vyrovnané a spokojené.

Je tedy nutné uvést několik definic nebo náhledů na rodinu od různých autorů, kteří se s tímto tématem již zabývali.

1.1 VYMEZENÍ POJMU RODINA

Hadj-Moussová¹ uvádí: *„Rodina je pro dítě prvním socializačním prostředím, dítě zde získává nejdůležitější rámce pro vnímání a chápání světa (kognitivní schémata) a učí se základním normám a způsobům chování.“* V rodině začíná dítě přijímat určité platné hodnoty a učí se základním potřebám důležité pro jeho život. Později v průběhu puberty a dospívání, dítě tyto hodnoty může zpochybnit, odmítat a to vše je vymezeno rámcem, který je určen primárním působením rodiny. *„Rodina je přirozeným rámcem pro sociální učení a to, co se dítě naučí, je podstatě určováno tím, jak a čím na něj rodina bude působit.“*

¹ Hadj – Moussová (2003) s. 14-15

Často je rodina uváděna jako přirozené prostředí, které má na výchovu největší vliv. Zcela určitě její výchovná role je pokládána za nezastupitelnou. A tím zůstává rodina primární sociální skupinou v procesu socializace dítěte. Téměř všichni své děti milují, ale je potřeba, aby svou lásku dokázali náležitě projevit a předat. Domov předurčuje, zda se dítě cítí šťastné, bezpečné a vyrovnané.

Malach² uvádí, že rodina je obvykle definována jako malá sociální skupina, která vzniká manželstvím a umožňuje vzájemné soužití manželských partnerů, soužití rodičů a dětí, utváření vztahů mezi příbuznými a vztahů mezi rodinou a společností (především školou).

Rodina může mít mnoho podob. Podle způsobu fungování pak mluvíme o rodině:

1. základní nebo širší – podle počtu a soudržnosti žijících generací
 - a. základní – sestává z otce, matky a dětí - v tomto případě jde o rodinu nukleární
 - b. širší – navíc zahrnuje prarodiče, strýce, tety a ostatní příbuzné
2. úplná nebo neúplná – podle kritéria podílu rodičů na výchově dětí, případně sdílení společného bydliště
 - a. úplná – má otce, matku a děti
 - b. neúplná – chybí otec či matka
3. funkční nebo dysfunkční – podle společenské adekvátnosti fungování včetně výchovného působení
 - a. funkční – zajišťuje plnění všech základních funkcí
 - b. dysfunkční – neplní dobře nebo vůbec jednu nebo více funkcí

² Malach (2007) s. 81-83

4. integrovaná nebo dezintegrovaná – podle vyváženosti, provázanosti a komplexnosti naplňování funkcí
 - a. integrovaná – fungují dobré vztahy mezi členy rodiny
 - b. dezintegrovaná – projevuje se nežádoucími rozpory mezi rodiči, mezi rodiči a dětmi, případně jejich kratším či delším oddálení

5. stabilní nebo nestabilní – podle trvalosti příznaků fungování rodiny
 - a. stabilní – vykazuje kladné či záporné vlastnosti po dlouhé období
 - b. nestabilní – vyznačuje se značnými výkyvy a proměnami svých kvalit v kladném i záporném významu

6. orientační nebo prokreační - podle toho, zda se do ní člověk narodil, nebo ji založil.

Z tohoto hlediska každý dospělý člověk náleží nejméně ke dvěma nukleárním rodinám. Nejdříve do té, do které se rodí, později do té, kterou sám zakládá.

V prvním případě člověk nemůže volit ani rodiče, ani sourozence ani žádné ostatní příbuzné, natož pak jejich vlastnosti, geneticky podmíněné choroby anebo dokonce sociální postavení. Druhou rodinu zakládá člověk ve společnosti našeho typu relativně svobodně tím, že si volí životního partnera. I volba partnera probíhá v rámci určitých uznávaných pravidel a vzorů chování, přičemž se respektují sociální zvyklosti, normy a zákony.

Bláha³ tvrdí: *„Rodinnou v nejširším slova smyslu rozumíme dočasné nebo trvalé společenství jednoho nebo více mužů s jednou nebo více ženami, společenství určené základní potřebou individua i společnosti zachovat rod.“* Je to trvalé spojení jednoho muže s jednou ženou a jejich dětmi. Svůj kořen má rodina v několika činitelích individuálním, pudu pohlavním, sociálním, potřebě zachovat rod skrze reprodukci. Člověk se na svět narodí na rozdíl od jiných živých jedinců, poměrně tělesně a duševně nehotový.

³ Bláha (1968) s. 151

K úplné hotovosti mu může pomoci rodina a společnost. Bez nich by se buď vůbec nezachoval, nebo aspoň duševně nevyvinul. „*Rodina jest nutným fyziologickým, psychickým a sociálním doplňkem jedince.*“

Rodinné prostředí se stává prvním a základním životním prostředím člověka, která zároveň odráží problémy doby. V současné době se stává rodina málo stabilní, může procházet krizí např. vysokou rozvodovostí. Praktickým řešením specifických problémů a prevencí rozvodovostí rodiny se zabývá manželské a rodinné poradenství a pedagogicko- psychologické poradenství. Současná rodina bývá často menší a demokratičtější, než bývala rodina v minulosti. V současné době se pozornost odborníků věd o výchově přenáší z dítěte také na jeho rodinné a širší společenské prostředí. Nemůžeme dobře poznat dítě, aniž bychom poznali jeho rodinu, rodinného prostředí, ve kterém dítě vyrůstá a je důležitý pro jeho rozvoj osobnosti.⁴

V dnešní podobě rodina prochází velkými změnami. Má i více podob, partneři si sami určují, jakou formu bude mít jejich soužití a jakým směrem se bude ubírat. Z osobní zkušenosti vím, že dítě si všímá takového chování, které určitým způsobem vybočuje z normy. Ne každá rodina je zárukou kladného působení na rozvoj dítěte.

1.2 FUNKCE RODINY

Funkce rodiny se vyvíjí v souvislosti se společenskými změnami a změnou kulturních faktorů, které ovlivňují jednak postavení rodiny ve společnosti a zároveň i vztahy uvnitř rodiny. Jako hlavní funkce rodiny můžeme uvést funkci reprodukční, materiální, výchovnou, emocionální a spoustu dalších.

Slaměnik⁵ rozděluje funkce rodiny na reprodukční, materiální, výchovnou a emocionální.

⁴ <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0912/20.2.2012>

⁵ Slaměnik (1998) s. 325-327

A) Reprodukční funkce rodiny byla, a je jedním z nejobvyklejších a nejpříjemnějších důvodů pro existenci rodiny. Je třeba si uvědomit, že rodina ztrácí svou nezastupitelnou úlohu v procesu reprodukce vlivem rozvoje genetiky a technického rozvoje v oblasti medicíny vůbec.

Alternativy soužití a reprodukčního procesu:

- soužití biologických rodičů a jejich dětí
- soužití rodičů a adoptivních či pěstounských a získaných dětí
- soužití partnerů rozhodnutých nemít děti
- bezdětní manželé bez možnosti mít vlastní biologické potomky přirozenou cestou
- bezdětní manželé z důvodu tzv. nekonzumovaného manželství
- bezdětní manželé, kteří získají „vlastního“ biologického potomka následujícími cestami:
 - umělé oplodnění ženy
 - žena nositelka cizího vajíčka
 - žena dárkyně jiné nositelce, ale bude plnit roli matky po narození dítěte
 - v budoucnu možná klonování
- rodiče, kteří žijí bez vlastních biologických dětí, protože nebyli ochotni nebo schopni postarat se o jejich potřeby a byly jim odebrány
- žena, která se rozhodne vychovávat dítě sama a partnera o narození dítěte úmyslně neinformuje
- homosexuální nebo lesbické dvojice pečující o dítě jednoho nebo obou z partnerů

B) Materiální funkce byla v minulosti významnější než nyní. Dříve byli slabší členové rodiny a děti plně odkázány na materiální pomoc produktivnějších členů. Pokud rodina nedostatečně funguje v oblasti materiálního zabezpečení jejích členů, poměrně zde funguje dobře propracovaný systém sociálních podpor.

C) Výchovnou funkcí rodina poskytuje dítěti základní orientaci v okolním světě a poskytuje a v podstatě mu poskytuje vše potřebné pro plynulé zařazení do společnosti. V rámci rodinné interakce však neprobíhá pouze výchova dětí, ale vzájemné působení formuje všechny členy rodiny jako bezprostředně, tak i dlouhodobě. Rodina také reguluje nežádoucí činnosti a je nenahraditelná při výchově.

Výchovná funkce rodiny je podporována Zákonem o rodině č.94/1963Sb. Rodiče podle tohoto zákona zodpovídají za svoje děti, zajišťují jim výchovu, jež je odpovídající, dále vzdělání a bezpečí. Dětem jsou v rodině vštěpovány základní morální zásady. V listině základních práv a svobod a v úmluvě o právech dítěte se pojednává o výchově dětí.

D) Emocionální funkce tvoří důležitý mezičlánek mezi společností jako celkem a jedincem. Emocionální funkce rodiny není vázána na věk členů rodiny. Potřeba zázemí, bezvýhradného přijímání, podpory a pomoci, potřeba klidu a uvolnění, potřeba sdílení zážitků, společné historie, společných rituálů, potřeba známosti, důvěrnosti, potřeba společenských perspektiv a plánů, potřeba vztažnosti sebe k něčemu trvalému, jistému, je nutná pro všechny věkové kategorie. To vše rodina poskytuje.

Pokud se týče funkce reprodukční, má rodina nezastupitelné místo i když ne tak zásadní. V současné době se stále častěji spousta dětí rodí ve volných svazcích partnerů, které žijí spolu takříkajíc „na hromádce“. (V této souvislosti by se ovšem mohla uplatnit otázka, zda i toto volné soužití není možné považovat za rodinu. Jsou známy příklady dvojic, kdy takové soužití vydrželo celý život). Funkce materiální byla v minulosti výraznější než v době současné, kdy funguje systém sociálních podpor a slabší členové rodiny již nejsou tolik závislí na členech rodiny ekonomicky silnějších. Funkce výchovná – rodina dává dítěti základní orientaci v okolním světě, rodina taktéž vytváří hodnotové orientace, základ pro formování vlastního JÁ. V oblasti emocionální je funkce rodiny jedinečná a nezastupitelná.

Pokud je členům disfunkční, je právě tato oblast velice zranitelná. Rodina svým členům poskytuje uspokojení řady potřeb – podpory, pomoci, společenských plánů, rituálů.

Helus⁶ rozděluje funkce do konkrétních podob:

1. Rodina uspokojuje základní, primární potřeby dítěte v raných stádiích jeho života.

Jde o uspokojování základních potřeb (jídla, pití, pohodlí, pohybu atd.), ale i raných psychických potřeb bezpečí (pravidelný životní rytmus, lásku, přiměřený množství a intenzity podnětů).

2. Rodina uspokojuje velice závažnou potřebu organické přináležitosti dítěte.

Potřebu domova, potřebu mít „svého člověka“ (svou matku, svého otce) a identifikovat se s ním.

3. Rodina skýtá dítěti již od nejútlejšího věku akční prostor, tzn. Prostor pro jeho aktivní projev, činnou seberealizaci, součinnost s druhými.

V rodině se poté postupně rozvíjí, větví a diferencuje. Ke svému chování se následně sblíží s ostatními jedinci a obohacuje si tím svůj život.

4. Rodina pozvolna uvádí dítě do vztahu k věcem rodinného vybavení.

Jsou to různá zařízení domácnosti, nástroje, různé předměty. Dítě je chápáno jako cenné předměty, které slouží členům rodiny a něco pro ně znamenají.

5. Rodina výrazně určuje prvopočáteční prožitek sebe sama jako chlapce/dívky.

Pomocí vzorů matky a otce, případně babičky a dědečka, i zkušenosti se sourozencem.

⁶ Helus (2007) s. 149-151

6. Rodina skýtá dítěti bezprostředně působící vzory a příklady.

Při řešení nejrůznějších situací, napodobování jejich jednání, přemýšlení o jejich životě se dítě učí vidět v druhém člověku osobnost a samo touží být osobností.

7. Rodina v dítěti zakládá, upevňuje a dále rozvíjí vědomí povinnosti, zodpovědnosti, ohleduplnosti a úcty jako něčeho samozřejmého.

To vše patří k životu jako jeho neoddělitelná součást. Děje se tak zejména tím, že dítě je přirozeně, organicky a nenásilně zapojováno do společných činností rodinného kolektivu (činností herních, pracovních, zájmových, rekreačních).

8. Rodina otvírá dítěti příležitost vejít do mezigeneračních vztahů a tím hlouběji proniknout do chápání lidí různého věku, různého založení, různého postavení.

Zde je důležité to, že rodina včleňuje dítě do všech vztahů spojené s rodinou (sourozenec, strýc, teta, babička, dědeček).

9. Prostřednictvím rodičů, prarodičů, starších sourozenců, příbuzných a přátel rodina navozuje v dítěti představu o širším okolí, o společnosti a světě.

Dítě se začíná učit čelit určitým problémům, pokušení nebo si ujasňuje povinnosti, které jsou nezbytnou součástí okolního světa.

10. Rodina je dětem a dospělým prostředím, kde se mohou svěřit, očekávat moudré vyslechnutí, radu a pomoc – je útočištěm v situacích životní bezradnosti.

Tato funkce rodiny nabývá na významu se vstupem dítěte do školy, kdy dítě v tomto období přijde do styku s krizí nebo nezdarem, které slouží jako důležitý zdroj životní rovnováhy.

Rodina může mít na své členy a zejména děti pozitivní i negativní vliv, tento vliv může mít rozhodující význam při formování osobnosti dítěte, zvláště na jeho morální vývoj, hodnotovou orientaci. Z každého dítěte se postupně stává dospělý a rodič a tento koloběh se opakuje.

1.3 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FUNKČNOST RODINY

1.3.1 Styly rodičovské péče

Máme několik stylů rodičovské péče a každý na dítě různě působí. Výzkumy a studie dokázaly, že je výrazná souvislost mezi způsoby rodičovské péče a následným chováním dítěte.

Fontana⁷ uvádí ve své knize: hlavní rodičovské styly podle Maccobyová, Martin (1983) autoritativní, autoritářský, shovívavý, zanedbávající.

Autoritativní styl vyžaduje od dětí, aby se začaly chovat rozumně a společensky na úrovni odpovídající jejich věkům a schopnostem. Vřelý, pečující, vyptává se na názory a city dítěte. Rodičovská rozhodnutí bývají dětem zdůvodňována. Dítě je nezávislé a sebeprosazující. S kamarády a vrstevníky se pokouší spolupracovat.

Autoritářský styl prosazuje moc a ovládnutí bez vřelosti a bez oboustranné komunikace. Stanoví absolutní nároky. Vyžaduje poslušnost, úctu k autoritě a tradici a tvrdou práci. Dítě má sklon k sociální izolaci. Dívky bývají závislé a bez snahy o dobrý výkon. Chlapci mívají sklon a agresivitu vůči vrstevníkům.

Shovívavý styl od dětí žádá málo. Přijímací, reagující a orientovaný na dítě. Dítě se chová s převládajícím pozitivním a živým citovým laděním, avšak nezralé, neovládá své impulsy, postrádá přiměřenou společenskou odpovědnost a nedokáže spoléhat na sebe.

V zanedbávajícím stylu je rodič příliš zaměstnaný svými činnostmi, nezúčastněný na životě dětí bez zájmu o to, čím se zabývají. Vyhýbá se oboustranné komunikaci a málo si všímá názorů nebo citů dítěte. Chování dítěte je se sklonem k náládovosti a s nedostatkem soustředění.

⁷ Fontana (1997) s. 24

1.3.2 Interakce rodič – dítě

Ve společnosti, kde rodina je její součástí, dochází k vzájemnému působení rodiny na dítě a dítě na rodinu, interakce rodič – dítě.

Starr (1988) uvádí, že péče o některé děti může být ztížená, v důsledku různých činitelů jako jsou např. perinatální problémy, nízká porodní váha, dědičná onemocnění apod. Tyto děti pak s větší pravděpodobností trpí následky rodičovské frustrace, která má vliv na další vývoj jeho osobnosti. Může v některých případech způsobit fyzické a psychické násilí.

Thomas a Chessová (1984) upozorňují na možnou odlišnost, která se objeví v temperamentu mezi dítětem a rodiči. Rodiče i děti potřebují „dobrou shodu.“ Tím oba výzkumníci mají na mysli vzájemnou shodu temperamentu a dalších osobních vlastností rodičů a dětí. Je-li shoda dosaženo, mají děti poté naději na bezproblémovou výchovu. „Dobrá shoda“ je také podmíněna vnímavostí rodičů vůči individuálním potřebám dětí. Mohou být potřeby různé. Někdy může jít o potřebu bohaté tělesné aktivity, jindy o zdůrazněnou potřebu soukromí nebo o zvláštní nároky na citovou jistotu.⁸

1.4 GENETICKÉ VLIVY NA CHOVÁNÍ DÍTĚTE

V bakalářské práci je podstatné, se o genetických vlivech na chování dítěte zmínit. V životě dítěte genetické vlivy působí a utváří další jejího prosazování ve společnosti.

Genetika chování zkoumá, do jaké míry jsou dědičné informace tj. psychické vlastnosti, duševní schopnosti, temperament, emoční stabilita, apod. přenášeny z rodičů na potomky.

⁸ Bakalářská práce Lenka Kadlčková 2008 <http://is.muni.cz/th/176389//fsps> 16. 1. 2012

Atkinson⁹ uvádí: „Jednotky dědičnosti, jež dostáváme od svých rodičů a dále přenášíme na svoje potomstvo, se nazývají **chromozomy**. Většina buněk obsahuje 46 chromozomů. Při početí obdrží člověk 23 chromozomů ze spermie od otce a 23 chromozomů z vajíčka od matky. Těchto 46 chromozomů vytváří 23 párů, které se zdvojují pokaždé, když se buňka dělí. Každý chromozom sestává z mnoha jednotlivých jednotek dědičnosti, které se nazývají **geny**. **Gen** je úsek molekuly deoxyribonukleové kyseliny DNA, která je vlastním nositelem genetické informace. Ačkoli všechny buňky v těle obsahují stejné geny, specifická povaha každé buňky je dána tím, že jen 5-10 % genů v buňce je aktivních. Během procesu vývoje z oplozeného vajíčka každá buňka některé geny zapne, přičemž vypne všechny ostatní. Jestliže jsou např. aktivní „nervové geny“, buňka se vyvíjí jako neuron, protože geny řídí buňku k vytváření produktů, které jí umožňují provádět neurální funkce. Geny, stejně jako chromozomy, existují v párech. Jeden gen z každého páru pochází z chromozomu spermie a druhý z chromozomu vajíčka. To znamená, že dítě obdrží pouze polovinu genů každého rodiče. Počet genů na každém lidském chromozomu je kolem 1000, možná i více. Protože je počet genů tak vysoký, je extrémně nepravděpodobné, že by dva lidé měli stejnou genetickou výbavu, i kdyby byli sourozenci. Jedinou výjimkou jsou jednovaječná dvojčata, která mají úplně stejnou genetickou výbavu, neboť se vyvinula z téhož oplodněného vajíčka.“

1.4.1 Genetická studia chování

Plomin, Owen a McGuffin in Atkinson¹⁰ uvádí: „Některé znaky jsou určeny jediným genem, avšak většina lidských vlastností je určována mnoha geny – jsou tedy polygenní. Znaky jako např. inteligence, hmotnost a emocionalita nespádají do určitých oddělených kategorií, ale jsou spojitě proměnné.“ Inteligence u většiny lidí je celkově rozložena v širokém rozmezí, přičemž většina jedinců nachází blízko středu. Může se stát, že určitý genetický defekt může mít za následek mentální retardaci. Intelektové schopnosti jsou ve většině případů určovány velkým počtem genů, které ovlivňují faktory a jsou podkladem pro rozdílné schopnosti.

⁹ Atkinson (2003) s. 59

¹⁰ Plomin, Owen a McGuffin in Atkinson (2003) s. 61

1.4.2 Molekulární genetika chování

Zuckerman in Atkinson¹¹ uvádí: „Někteří výzkumní pracovníci na základě svých výzkumů dospěli k závěru, že určité znaky, např. aspekty osobnosti, mají podklad ve svých specifických genech, které ovlivňují specifické receptory neurotransmiterů.“

Benjamin in Atkinson¹² uvádí: „V řadě studií tohoto typu se pracuje se členy rodiny, kteří mají specifickou psychickou vlastnost, a ta se srovnává s těmi členy rodiny, kteří tuto vlastnost nemají. Výzkumníci se za použití technik molekulární genetiky pokoušejí najít geny či segmenty chromozomů, jež mají spojitost se zkoumaným rysem. Je to např. kombinace znaků nazvaná „vyhledávání nových podnětů“ (podle škál osobnostních dotazníků je pro ni typická tendence k impulzivité, neustálé aktivitě, vznětlivosti) byla dána do vztahu s genem, který řídí receptor D4 pro dopamin.“

1.5 VÝVOJOVÁ OBDOBÍ DÍTĚTE

Prosazování všech vlivů na chování dítěte, ať už vnitřních (genetických) anebo vnějších (sociálních, jejich síly a forem, je určeno jeho vývojovým obdobím. Vliv matky na chování dítěte je jiný u kojence nebo staršího školáka.

Pro rozdělení vývojových období dítěte jsem zvolila autory J. Langmeier, D. Krejčířová, H. Dvořáková od novorozeneckého období po mladší školní věk a V. Příhodu pro období mladšího školního věku až po starší školní věk.

¹¹Zuckerman in Atkinson (2003) s. 61-62

¹²Benjamin in Atkinson (2003) s. 62

Rozdělení vývojových období dítěte:

- Novorozenec
- Kojenec
- Batole
- Předškolní věk
- Mladší školní věk
- Střední školní věk
- Starší školní věk

1.5.1 Novorozenec, kojeneček, batole

Novorozenecké období

Langmeier, Krejčířová¹³ uvádí: „*Novorozenec má vyvinuty všechny základní nepodmíněné reflexy – hledací, sací, polykací, vyměšovací, obranné, orientační, úchopové a polohové, které mu umožňují se v základě vyrovnat s požadavky nového životního prostředí. Rodičovské chování velmi jemně sladěné s chováním novorozence umožňuje rychlé učení ve všech směrech.*“ Má i dobře vyspělé všechny smysly, novorozené dítě od samého počátku vidí a některé podněty sleduje dokonce se značným zájmem. Zralý novorozenec je schopen se učit – hledá souvislosti v podmětovém okolí a získává z nich zkušenosti. Rozlišuje dobře základní tvary, barvy a dává přednost ostrým kontrastům. To, co se naučil, je novorozenec schopen uchovat i déle než 24 hodin.

Kojenecké období

V prvním roce života je dítě v uspokojování svých biologických i psychických potřeb plně odkázáno na péči dospělých. Kojenec ovládá postupně své tělo tak, že je na konci prvního nebo počátkem druhého roku schopno specificky lidské lokomoce

¹³ Langmeier, Krejčířová (2006) s. 33-147

ve vzpřímeném postoji, dovede uchopovat a pouštět záměrně věci. Začíná se rozvíjet praktická inteligence, je připraven pro zahájení řečové komunikace a navazuje vztahy s lidmi, kteří o ně pečují.

Dvořáková¹⁴ uvádí: „*Tělesný růst a vývoj je nejrychlejší v prvním roce života. Z ležícího dítěte, které se pohybuje reflexně, se postupně vyvíjí roční batole, které se učí chodit, jeho hmotnost se ztrojnásobila. Tělesné rozměry se vyznačují velkou hlavou vůči tělu a krátkými končetinami.*“

Batolecí období

Aktivity různého druhu jsou patrné na první pohled. Průměrné dítě v jednom roce sice začíná obvykle s prvními nedokonalými samostatnými krůčky, ale teprve mezi třináctým a patnáctým měsícem začíná chodit samostatně, tak že rozejde z volného postoje, ujde několik kroků a umí se zastavit, aniž by se něčeho drželo. Jemná motorika tj. pohyby rukou a prstů při uchopování, pouštění a manipulování, se rychle zdokonaluje. Začíná se učit rozlišovat tvary, barvy. Spojuje slova, vymýšlí novotvary. Během třetího roku života se dítě naučí také některým prvkům oblékání a svlékání – natahuje si botičky, rozepíná knoflíky.

1.5.2 Předškolní věk, mladší školní věk, střední školní věk, starší školní věk

Předškolní věk

V tomto období dítě již chodí i běhá po rovině stejně dobře jako po nerovném terénu, padá jen velmi málo, chodí do schodů i ze schodů bez držení. V motorickém vývoji se stále zdokonaluje, zlepšuje pohybovou koordinaci, má větší hbitost a eleganci pohybů.

¹⁴ Dvořáková (2007) s. 38-39

Také řeč se během předškolního období značně zdokonalí. Osvojuje si základy počítání – umí odříkat početní řadu asi do desíti a přiřazuje názvy čísel k počítaným předmětům. Rozšiřuje si slovní zásobu a znalost gramatických pravidel, začíná účinně užívat řeči k regulaci svého chování. Rodina je i v předškolním období nejvýznamnějším prostředím, které zajišťuje primární socializaci dítěte, tj. uvádí je do společenství lidí.

Mladší školní věk

Mladší školní věk dítěte je typický v jeho mluvě, v kresbách, v písemných projevech, ve čtenářských zájmech i ve hře. Začlenění dítěte společenství mezi kamarády, vrstevníky postupuje, výrazně stoupá se vstupem do školy. Pod vlivem rodiny, ale i společnosti, která ho obklopuje, začíná modelovat své vlastní způsoby chování. Začíná se učit důležitým interakcím, jako je pomoc slabším, spolupráce, ale i soutěživost a soupeřivost.

Příhoda¹⁵ uvádí: „*Postupně se svalstvo rozvíjí, intenzivněji svalstvo horních končetin. Chlapci dosahují vyšší hodnoty síly jednotlivých svalových skupin. Objem srdce dětí mladšího školního věku je relativně větší než u dospělého, což kladně působí na krevní oběh – okysličování a výživu tkání. Srdeční frekvence dosahuje po fyzickém nebo psychickém zatížení normální hodnoty velmi rychle. Vlivem nedostatečné vyvinutí dýchacího svalstva je dýchání málo hluboké. Proto zvýšenou spotřebu kyslíku organismem se kryje se zvýšením frekvence dýchání.*“

¹⁵ Příhoda (1962) st. 246

Dvořáková¹⁶ uvádí ve své knize průměrné klidové hodnoty srdeční frekvence (FS) podle Nelsona a spol., 1983, cílové zóny SF dětí v závislosti na věku (podle Siegela, 1988).

Převzato podle Hellera, 1996.

	VĚK	SF klid	CÍLOVÁ ZÓNA
	Roky	(min -1)	60 – 85% SF max
Dívky a chlapci	4	100	170 – 199
	6	100	168 – 197
	8	90	163 – 194
	10	90	162 – 192

Střední školní věk

Příhoda¹⁷ uvádí: „*Vysoká dynamika všech biopsychosociálních změn a jejich vysoká interindividuální variabilita jsou primárně způsobeny činností endokrinních žláz, rozdílností v nástupu intenzivnější produkce jejich hormonů. Tělesná výška konstatuje stále progresivnější růst.*“ Proto dochází důsledkům, při dřívějším nástupem pubescence u dívek je jejich tělesná výška v rozmezí 11-13 vyšší než u chlapců. S tímto prahem je průběh růstových změn v tělesné výšce spíše negativně akcelerující. U vývoje hmotnosti, je tento trend obdobný, i když méně zřetelný. Růst do výšky je intenzivnější než do šířky. Rychlé růstové změny mohou vést k diskoordinačním projevům. Je to z důvodu nedostatečné adaptace na velikost svého těla, tento jev se projevuje zejména u nesportující mládeže. V tomto období se rozvíjí abstraktní myšlení a paměť.

¹⁶ Dvořáková (2007) s. 20

¹⁷ Příhoda (1962) s. 248

Starší školní věk

Výrazný nárůst tělesné výšky u chlapců a podkožního tuku u dívek. Výkonnost u chlapců vzrůstává, ale ne pomaleji než dříve. U dívek výkonnost v tomto období dosahuje hraničního pásma v oblasti výkonnosti. U chlapců s nárůstem svalové hmoty ubývá pohyblivosti v kloubech. Dokáží si osvojit velmi koordinačně náročné dovednosti.“

1.6 VLIV RODINY NA SPORTOVÁNÍ DĚTÍ

Je dané, že rodina má velký vliv na sportování dítěte. Ne ve všech rodinách jsou děti směřovány ke sportovním aktivitám. Některá rodina dává přednost kulturním zálibám, jiná zase cestováním po různých památkách. Vztah mezi dětmi a rodiči, pokud společně tráví volný čas nebo se společně zabývají sportovní aktivitou, je přátelský a vřelý.

1.6.1 Motivace dětí ke sportu

Jestliže se ptáme, jak významný je vliv rodiny na určitou činnost a jednání individua, v tomto případě na sportovní aktivitu dítěte, musíme hledat ony hybné síly, které jakoukoliv aktivitu, případně chování vyvolávají.

Budeme-li hledat odpovědi na otázku, proč daný jedinec jedná a chová se právě tak, jak jedná, proč je jeho činnost zaměřena právě určitým směrem, budeme se ptát po jeho **motivacích**.

Výkladů motivačních teorií je celá řada, většinou se uvádí celá řada motivů. Mrkvička¹⁸ uvádí Madsenovu revizi různých přehledů základních motivů. Rozlišuje motivy **vrozené** - primární a **získané** - sekundární, naučené životními zkušenostmi a učením. Mezi primární motivy uvádí ty, které vyrůstají z potřeby zachování života

¹⁸ Mrkvička (1971)s. 101

jedince i druhu, a to jsou kupř.: motiv hladu, žízně, zachování teploty, potřeba dýchání apod. K sekundárním motivům uvádí kupř. sociální kontakt, odpovídající potřebě k někomu patřit, motiv prestiže - být oceněn, uvádí též motiv vlastnictví, který je některými autory dokonce řazen mezi motivy vrozené s pokusem na "instinkt získávání", pozorovaný u některých živočichů. V některých kulturách však neexistuje.

Motivaci chování nebo jednání budeme hledat pouze tehdy, jestliže ve východisku daného jednání existuje **alternativa**. Budeme se tedy ptát proč XY jednal právě tak jak jednal a nejednal jinak - měl přece jinou možnost.

Sociologický slovník¹⁹ uvádí, že motivace se může projevovat jako konkrétní pohnutka nebo bezprostřední příčina určitého jednání, nebo jako průběžná, trvajíc aktivace jednání, jako trvalé zaměření jednání určitým směrem - tím se pak vytváří smysluplná struktura jednání v situacích, v níž je možnost volby. Anebo se projeví jako důvod k určitému jednání v situacích, kdy je více možností. V průběhu zrání a učení se vytváří u jedince určitá motivační struktura, která vychází z jeho potřeb, postojů, individuálních hodnot a zájmů.

Vytváření motivační struktury může být výsledkem spontánního procesu anebo procesu záměrně ovlivňovaného. Aktuální motivace i trvalá motivační struktura navazují vždy na předchozí motivační procesy, ať již spontánní nebo záměrně ovlivňované. Vyrůstají tedy ze sociální interakce kupř. v řídicí praxi, různých neformálních skupinách anebo ve výchově. V řízeném ovlivňování motivací dochází často k opomíjení toho faktu, že řízený nebo vychovávaný objekt není už objektem nedotčeným, nepopsaným objektem, že v sobě už nese minulé motivace a že výsledek současného, cílevědomého motivačního ovlivňování nemusí hned přinést žádoucí efekt. Stejně podněty tak mohou přinést i naprosto protichůdné výsledky. Navíc v praxi často nebývá doceňováno, že ovlivňování probíhá neustále, tedy i tehdy, kdy si to účastníci této interakce neuvědomují. Příkladem takového nezáměrného vlivu je kupř. neverbální komunikace uvnitř sociální skupiny. Základní motivační faktory tvoří soustava odměn

¹⁹ Velký sociologický slovník I. (1996) s. 651

a trestů v tom nejširším slova smyslu - tj., že odměnou může být i naplnění určité potřeby, vytváření vzorů, vytváření emočních vztahů (dělám něco kvůli někomu, koho mám rád) apod. V každodenním životě je však nemožné určit rozhodující motiv, který je dominantním v daném jednání.

Motivace je významným činitelem při směřování dítěte ke sportu nejen v rodině, ale i ve škole. Důležitou i významnou součástí dítěte je tělesná výchova, která se podílí na výchově a zdraví dítěte.

Krejčí, Mužík²⁰ uvádí: „*Je prokázáno, že pohybová činnost je jedním z velmi účinných prostředků prevence zdraví, zvláště srdečně cévních chorob. Nedostatečná pohybová činnost je i velmi častou příčinou dalších onemocnění, např. kosterně svalového aparátu.*“ U dětí pohybová činnost nebo školní tělesná výchova plní důležitou nepostradatelnou funkci socializační. Je vhodnou náplní volného času a působí jako preventivní prostředek proti nežádoucím sociálním jevům. V dnešní době je mnoho nástrah, které jsou pro děti nebezpečné a mají na ně špatný negativní dopad (drogy, alkohol). Proto i rodiče by mělo zajímat, jak jejich děti tráví volný čas nebo naopak rodiče by měli společně s dětmi trávit volnočasové aktivity, je to utváření vztahů mezi nimi, děti cítí pocit bezpečí a podpory.

Dvořáková²¹ uvádí: „*Spontánní společné činnosti rodičů s dětmi jsou velice prospěšné, z hlediska jejich vzájemných vztahů, ale realizují se především tam, kde rodiče sami sportují.*“ Děti bývají také často ovlivněny při pravidelné tělesné výchově nabídkou aktivit v místě bydliště. Dosažitelnost místní i časová je v mladším věku rozhodující. Děti často jsou závislí na doprovodu rodičů. Proto by měla být nabídka zájmových kroužků v rámci školy (školní klub, školní družina), která tyto problémy může řešit. Zájmové kroužky poskytují a naplňují dítěti volný čas, což je velice důležitá a vhodná prevence proti sociálnímu nevhodnému chování. Je kvalitním přínosem pro rozvoj osobnosti dítěte. Pro děti předškolního věku jsou nabízeny různé formy pohybových aktivit v rámci různých organizací. Ty jsou poté zaměřeny na celkový

²⁰ Krejčí, Mužík (1997) s. 22

²¹ Dvořáková (2007) s. 86-87

a všestranný rozvoj dítěte, což odpovídá lépe potřebám nejmladších dětí např. plavání kojenců, cvičení rodičů s dětmi, plavání dětí s rodiči a dětí předškolních, samostatné cvičení předškolních dětí (asi od 4 let), cvičení mladších dětí (od 6 do 10 let) aj.

1.6.2 Vztah dítěte ke zdraví

Domnívám se, že vztah dítěte ke zdraví nelze hodnotit obecně, ale vždy jen ve vztahu k vývojovému období, případně situačně tj. ve vztahu k nějaké přítomné, byť i jen momentální situaci. Předškolní dítě vnímá zdraví či jeho absenci jen tehdy, jestliže ho nějak omezuje v jeho činnosti, aktivitě nebo zájmu. Anebo ho něco bolí. Takové vnímání zdraví v podstatě přetrvává až do mladší dospělosti, hodnotu zdraví si člověk uvědomuje až tehdy, až se mu, třeba jen částečně, ztratí. (Ostatně, tak je to se všemi hodnotami, zařazenými do stupnice hodnot každého jedince). U dospívajících dětí pak nabývají na významu jen některé atributy zdraví kupř. u chlapců dostatečná muskulatura, u dívek štíhlost apod.

Krejčí, Mužík²² uvádí: *„Zdraví chápeme jako optimální stav tělesné, duševní, a sociální pohody. Základy pro zdravý život se vytvářejí již od narození. Rodičovské péče a láska, harmonické rodinné prostředí, vzájemná úcta a tolerance, nekonfliktní a kamarádské vztahy, vhodné prostředí pro využití volného času, pravidelná pohybová činnost s dostatečným pobytem v přírodě, správná výživa – to jsou ideální podmínky pro zdravý vývoj dítěte. Dítě, které není vedeno k přiměřenému dělení času mezi povinnosti, zábavu a nezbytnou pohybovou aktivitu, je obvykle poznamenáno na celý život a správné návyky pro racionální využití volného času získává jen velmi obtížně.“*

První předpoklad pro zdraví a výchovu je správně si uvědomit, jak sami žijeme a vychováváme své děti. Snažíme se o prevenci nebo nápravu negativních vlivů způsobujících zdravotní oslabení. Druhý předpoklad spočívá v tom, si j vytvořit správné životní návyky, důsledně je dodržovat. Každý člověk by se měl naučit uspořádat svůj denní a týdenní režim.

²² Krejčí, Mužík (1997) s. 3

2 SPORT

Pokud provozuji nějaký sport, tj. chodit běhat, jezdit na kole, plavat, hrát míčové hry, sport vnímám jako tělesnou námahu, snadno tak přehlédnu, že sportování může rozhýbat i můj každodenní život. Někteří lidé trénují pro pěknou postavu, jiní si pak při sportu vyčistí hlavu od starostí či problémů, které je v životě trápí. Pohyb přispívá ke zdraví a spokojenosti každého člověka.

Za sportovní činností se skrývá neskutečná ctizádost, většinou tím získává i psychická stránka. Díky sportu mám dobrou náladu a spoustu energie pro dosahování nových cílů. Sport přispívá k mé vnitřní vyrovnanosti a klidu.

Sommer²³ uvádí: „**Sport** je slovo, kterým označujeme tělesné aktivity moderního člověka, v sobě nepochybně skrývá mnohem více, než jenom toto prosté označení. O sportu by se spíše dalo říci, že je to pohybová aktivita provozovaná podle určitých pravidel a konvencí, již předchází trénink. Pojem „sport“ je v podstatě jakýsi slovní novotvar, pocházející z angličtiny. Všeobecně se tvrdí, že do tohoto jazyka se dostal z francouzského výrazu „desporter“ někdy v druhé polovině 15. století. Volně se toto slovo převádělo jako „bavit se“, „oddávat se zábavě“, „hrát hry pro zábavu“ apod. Někdy se pojem sport nahrazuje českým slovním spojením „tělesná výchova“. Sportovní činnost patřila odjakživa do základního rejstříku hodnot lidského života a to bez ohledu na to, v které historické době byla provozována.“

Výhodou sportu je, že člověk navazuje nové kontakty a posiluje kolektiv. Během sportu se tak otužují vztahy a komunikace. Je životním stylem a zároveň dobrodružstvím, vyžaduje spolupráci a určitou dávku sebezapření. Navíc v sobě člověk odhalí skryté schopnosti, které zužitkuje při řešení situací, do nichž se může dostat během života.

²³ Sommer (2003) s. 10-11

2.1 SPORTOVNÍ PŘÍPRAVA DĚTÍ

Perič²⁴ upozorňuje: „*Sport hraje důležitou roli i jako prostředek pro realizaci dítěte, které při něm zažívá chvíle vítězství, ale i hořkost porážky, rozzářené oči při úspěchu, ale i únavu po namáhavém tréninku. Někdy ale sportování dětí není jen nevinná zábava. Sportování dětí je jednoduché, zcela běžné spojení, za kterým si každý člověk představí konkrétní činnost nejmladší generace. Chápeme v něm i důležitý zdravotní aspekt, nezbytný pro harmonický vývoj dětí, řadí se také k základním aktivitám volného času, které mohou napomoci prevenci negativních sociálních jevů.*“

V současné době, kdy vrcholový sport přináší možnosti ohromných finančních výdělků, se u některých rodičů sport stává prostředkem, jak do budoucna existenčně zabezpečit svoje dítě. Rodiče pokládají drobné úspěchy za skutečný talent a zaměňují reálné předpoklady za svoje sny. Je důležité rozlišit, zda vykonává dítě, sportovní aktivitu pro svoji zábavu nebo pro své rodiče, kteří chtějí mít ze svého potomka špičkového sportovce. Rodiče si musí uvědomit, že tímto způsobem mohou dítěti znepríjemnit a znechutit tak zálibu k sportovní aktivitě.

Pohyb prokazatelně posiluje psychickou stránku osobnosti, sebevědomí a činí nás úspěšnější. Sport je pro mě velkou motivací, kterou se snažím předávat i svému synovi.

U sportu je důležité se držet určitých pravidel a zásad. Chovat se k ostatním tak, jak chceš, aby se ostatní chovali k tobě. Kdo se chce něco naučit, musí to stále zkoušet a poprat se s tím, i když se mu nedaří.

²⁴ Perič (2004) s. 9

3 ZÁKLADNÍ ŠKOLA CHRAST

Základní škola Chrast byla součástí mého výzkumu. Důležité je uvést několik informací. Základní škola v Chrasti nabízí dětem široký výběr sportovní aktivity. Žáci Základní školy sportují v rámci předmětu tělesná výchova a ve svém volném čase mohou využít nabídky základní školy a školního klubu ve sportovních kroužcích. Ke sportovním aktivitám má škola možnost využívat nově postavenou multifunkční sportovní halu, starou školní tělocvičnu, venkovní hřiště, areál fotbalového stadiónu.

Pod **Základní školou Chrast** jsou nabízeny tyto sportovní kroužky:

- A) Jóga pro děti – je určeno pro děti prvního stupně. Děti se učí protáhnout celé tělo, relaxují při hudbě. Kroužek probíhá 1x týdně.
- B) Florbal – je rozdělný na dvě skupiny tj. mladší a starší žáky, kteří trénují odděleně v jinou dobu. Nejlepší žáci poté reprezentují školu v okresním přeboru základních škol.

Školní klub nabízí tyto sportovní aktivity:

- A) Vybíjená – je určen pro děti 4. až 6. Třídy. Kroužek se koná vždy 1x týdně po vyučování.
- B) Kroužek míčových her – probíhá vždy 3x týdně před začátkem vyučování. Děti mají možnost si sami zvolit sport z nabídky vybíjená, fotbal, přehazovaná.
- C) Pohybový kroužek – probíhá každý všední den po vyučování. Je určen pro všechny děti, kteří rádi hrají různé kolektivní sporty florbal, přehazovaná, vybíjená. Je možnost si vybrat, jiné různé sportovní aktivity např. děvčata cvičí aerobic, zumbu.
- D) Šachový kroužek – je určen pro kluky i dívky, pro žáky 1. až 9. třídy. Žáci se seznamují s hrou a strategií. V případě úspěchů se zúčastňují na šachových

soutěžích. Žáci se scházejí 1x týdně ve školním klubu pod vedením šachového trenéra.²⁵

3.1 NABÍDKA SPORTOVNÍCH AKTIVIT PRO DĚTI VE MĚSTĚ CHRAST

V Chrasti je možnost využít sportovní aktivity v Sportovní klub Chrast, Základní škola v rámci školního klubu a družiny, TSKC a Taneční škola Chrast Bohémia, Tělocvičná jednota Sokol Chrast.

3.1.1 Sportovní klub Chrast

Sportovní klub Chrast byl založen v roce 1919. Mimo fotbalu se pod místním Sportovním klubem provozovala také turistika, tenis a lehká atletika.

- **Fotbal** – oddíl kopané nabízí dětem sportovní vyžití pro různé věkové skupiny. Pro děti ve věku 6-8 let je určena mladší přípravek a pro děti 9-10 let starší přípravek. Obě skupiny trénují současně. V době zimní sezóny trénují děti v nově postavené hale, v době letní sezóny na místním venkovním hřišti. Děti již hrají v soutěži okresní přebor.
- **Tenis** – hráči využívají dva tenisové kurty, které jsou součástí venkovního hřiště.
- **Orientační běh** – oddíl orientačního běhu je v současnosti velice sportovně aktivní, děti různých věkových kategorií se zúčastňují soutěží. Děti se učí k orientaci v prostoru, zacházet s kompasem apod.

²⁵ <http://www.skola-chrast.net/>

3.1.2 Základní škola Chrast

Základní škola Chrast poskytuje sportovní aktivity pro žáky, kteří sportují v rámci tělesné výchovy a ve svém volném čase mohou navštívit školní klub nebo družinu. Tyto kluby jim nabízejí různé zajímavé kroužky tj. florbal, vybíjená, pohybový kroužek, jóga apod. Ke sportovním aktivitám je možnost využít nově postavenou multifunkční sportovní halu, venkovní hřiště.

3.1.3 TSKC a Taneční škola Bohémia Chrast

Taneční, sportovní a kulturní centrum (TSKC) Chrast ve spolupráci s taneční školou pořádá pro děti se zájmem o společenský tanec, sportovní tanec, diskotékový tanec nebo jiné různé aktivity spojené se sportovním nebo společenským tancem. Tato sportovní aktivita je u dětí velmi oblíbená. Děti využívají pro tancování prostory místní sokolovny nebo staré tělocvičny na Základní škole v Chrasti.

TSKC je rozděleno do těchto kategorií:

- a) Hobby dance
- b) Hobby dance přípravka
- c) P. F. D. CREW

Taneční škola Bohémia je rozdělena do těchto kategorií:

- a) Třída Baby
- b) Discostars
- c) Minidisco
- d) Třída D. D. C.

3.1.4 TJ Sokol Chrast

Tělocvičná jednota Sokol Chrast nabízí sportovní aktivity např. stolní tenis, nohejbal, volejbal, sportovní gymnastika cvičení rodičů s dětmi, zdravotní cvičení pro starší ženy, zumba. Je možnost využít místní sokolovny, která nabízí mnoho sportovních nářadí.

3.1.5 Český střelecký svaz

Kroužek je určen pro děti od 8 let. V současné době děti soutěží v různých věkových kategoriích vzduchovými a malorážkovými pistolemi nebo puškami. Děti trénují individuálně a jednou měsíčně pořádá klub v nové sportovní hale soutěž.

3.1.6 Český rybářský svaz

Rybářský svaz využívá k tréninkům místní rybník, kde se scházejí členové v různých, dětských kategoriích. Jednou ročně poté pořádají závody, kterých se zúčastňují i rodiče. Při těchto závodech rodiče své děti povzbuzují a dodávají soutěžím příjemnou atmosféru.

II VÝZKUMNÁ ČÁST

4 HYPOTÉZY

- 1) Předpokládám, že většina respondentů bude mít stejnou sportovní aktivitu jako rodiče.
- 2) Předpokládám, že sportovní aktivita o víkendu bude vyšší než v pracovních dnech.
- 3) Předpokládám, že dvacet dotazovaných dětí bude provozovat společnou sportovní aktivitu s rodiči.
- 4) Předpokládám, že děti staršího školního věku se věnují sportovní aktivitě méně než děti mladšího školního věku.

4.1 POUŽITÉ POSTUPY

Výzkum započal studiem literatury, zjišťováním podkladových materiálů. K výzkumu jsem si zvolila dotazníkovou metodu. Vypracovala jsem dotazník (viz příloha) pro žáky 4. a 8. ročníku Základní školy Chrast okres Chrudim. Kolektiv těchto tříd se skládá z 25 dětí, z toho v každé třídě je 12 chlapců a 13 dívek, tj. dohromady 50 dětí. Věkové rozpětí je 4. třída 10 let a 8. třída 14 let. V dotazníku bylo 14 otázek, které jsem se pokusila analyzovat. Dotazník byl určen pro děti a byl anonymní. Na úvod pouze děti označovaly pohlaví, věk a bydliště. Tyto informace nebyly součástí otázek. Otázky byly kladeny tak, aby mi odpovědi na ně mohly pomoci potvrdit nebo vyvrátit stanovené hypotézy. Výsledky jsou uvedeny v absolutních číslech pomocí grafů.

4.2 DOTAZNÍK

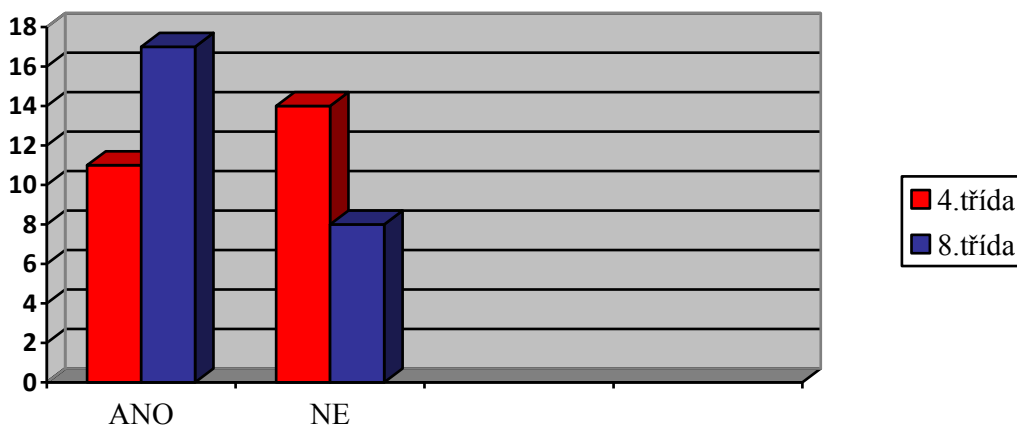
Výzkumu se zúčastnilo 50 respondentů, z toho 4. třída 25 dětí a 8. třída 25 dětí. Dotazník obsahoval 14 otázek.

4.3 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Výsledky jsou všude uvedeny v absolutních číslech.

1. Věnovali se tvoji rodiče nějakému sportu?

Graf č. 1: Sportovní aktivita rodičů (v absolutních číslech)

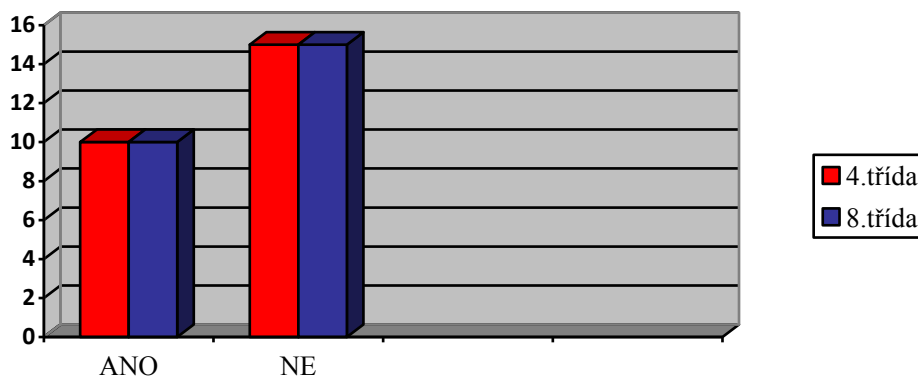

Z grafu vyplývá, že rodiče dětí na prvním stupni se věnovali sportu v menší míře než na druhém stupni. 4. třída – u 11 dětí se objevila odpověď, že se rodiče věnovali sportovní aktivitě, zatímco 14 dětí odpovědělo, že se rodiče sportu nevěnovali.

8. třída – u 17 dětí se objevila odpověď, že se rodiče věnovali sportovní aktivitě. 8 dětí odpovědělo, že se rodiče sportovní aktivitě nevěnovali.

2. Je tvá sportovní činnost shodná se sportem rodičů?

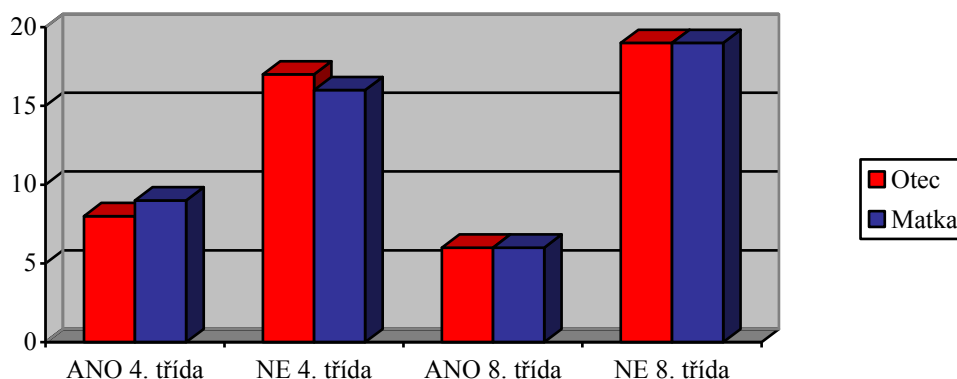
Graf č. 2: Shodná sportovní aktivita rodičů s dítětem

V obou případech z dotazníku vyplynulo to, že sportovní aktivita rodičů s dítětem není shodná. 4. a 8. třída – obě třídy odpověděly ve shodných číslech. 15 dětí odpovědělo, že sportovní aktivita není shodná a 10 dětí, má shodnou sportovní aktivitu společně s rodiči.

3. Věnují se rodiče v současnosti nějaké sportovní aktivitě?

Graf č. 3: Sportovní aktivita rodičů v současnosti

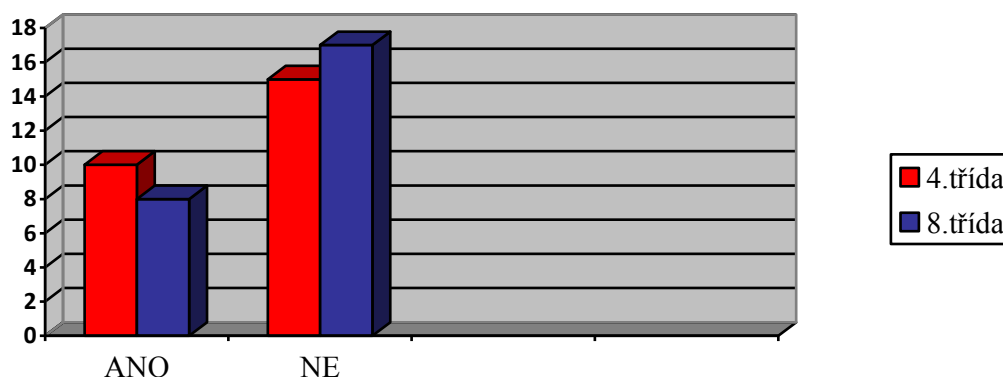
Třetí otázka ukázala, že rodiče v současné době se sportovní aktivitě většinou nevěnují. Může být mnoho příčin, které poukazují na to, že rodiče nemají čas na sportovní aktivitu např. z důvodu pracovní vytíženosti, finančních možností nebo dávají přednost jiné volnočasové aktivitě, která naplňuje jejich život.

4. třída – děti odpověděly, že v 9 případech se matka věnuje nějaké sportovní aktivitě a v 16 uvedených odpovědí nikoli. Podobné odpovědi se týkaly sportovní aktivity otců, kdy 8 odpovědí bylo kladných a 17 záporných.

8. třída – odpovědi u starších dětí byly totožné. Výsledky vyšly tak, že bylo 6 kladných odpovědí u matky i otce a 19 záporných odpovědí jak u matky, tak i otce.

4. Provozujes nějaký sport společně s rodiči?

Graf č. 4: Znárodnění společné aktivity dětí s rodiči

Z vyhodnocení grafu vyplývá, že děti jak z prvního, tak z druhého stupně základní školy převážně neprovozují společně sportovní aktivitu s rodiči.

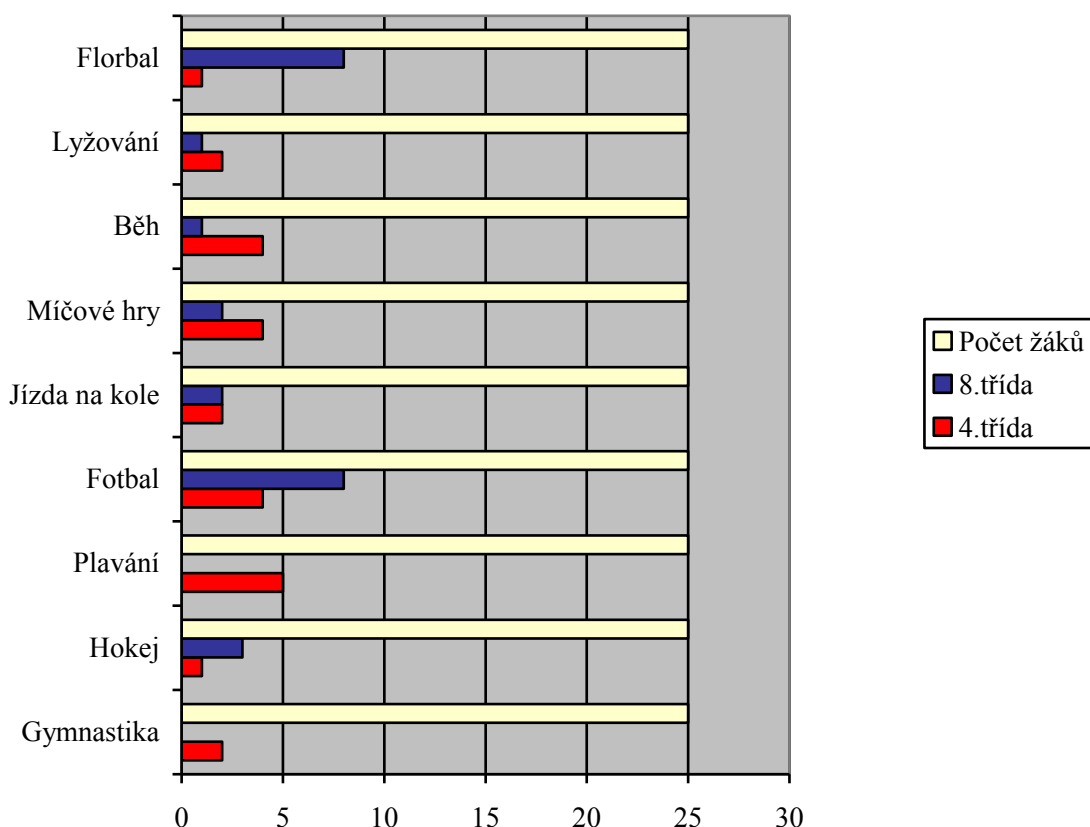
4. třída – společnou sportovní aktivitu, vykonávanou s rodiči se věnuje 10 dětí. V dotazníku jsem nevedla žádnou doplňující otázku, o jaké sportovní aktivity se jedná. Děti mi samy odpověděly, že provozují společně s rodiči aktivity jako je například cyklistika, běh, plavání apod. 15 odpovědí se týkalo, že děti neprovozují společnou sportovní aktivitu.

8. třída – více jak polovina dětí se nevěnuje společně s rodiči nějakému sportu. Záporných odpovědí bylo 17. Pouze 8 dětí uvedlo, že společně s rodiči vykonávají sportovní aktivitu.

U žáků z druhého stupně se může objevit vliv kamarádů, spolužáků či nezáměr ze strany rodičů vést děti ke sportovním aktivitám nebo názor dalších osob, které mohou mít negativní dopad na somatický rozvoj osobnosti dítěte. Zde je právě důležité podchytit správnou chvíli a začít dítě vést tím správným směrem, hlavně rodiče by měli být tím iniciátorem.

5. Jaký sport máš nejraději?

Graf č. 5: Oblíbený sport u dětí

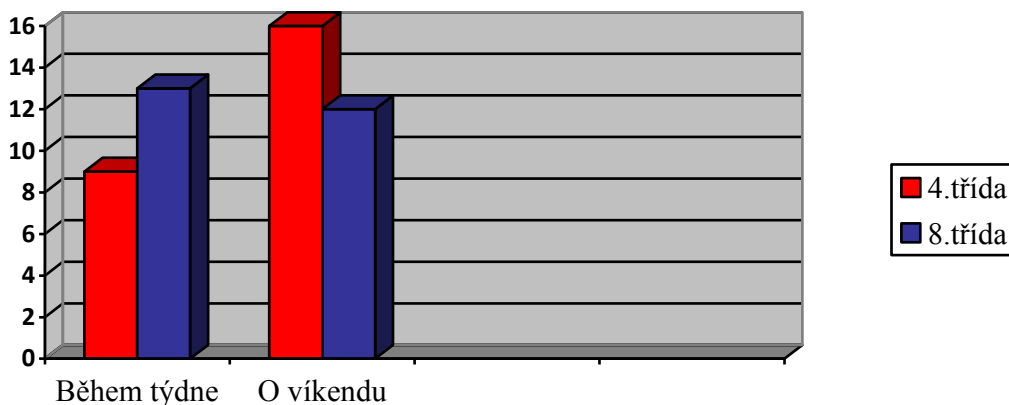

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že mezi dětmi je mnoho sportovních aktivit. Ve městě je mnoho možností při výběru sportovní aktivity. Mezi nejoblíbenější sportovní aktivity dětí 4. třídy patří plavání a fotbal. Myslím si, že plavání se v současné době objevilo u žáků vzhledem k tomu, že navštěvují kurz plavání jako součást tělesné výchovy.

Děti 8. třídy mezi nejoblíbenější sportovní aktivitu řadí fotbal a florbal. Florbal patří k nejoblíbenějším a nejvyhledávanějším aktivitám mezi dětmi zřejmě vzhledem k nově postavené sportovní hale.

6. Kdy provozuješ sportovní aktivity nejčastěji?

Graf č. 6 : Sportovní aktivita během týdne nebo o víkendu

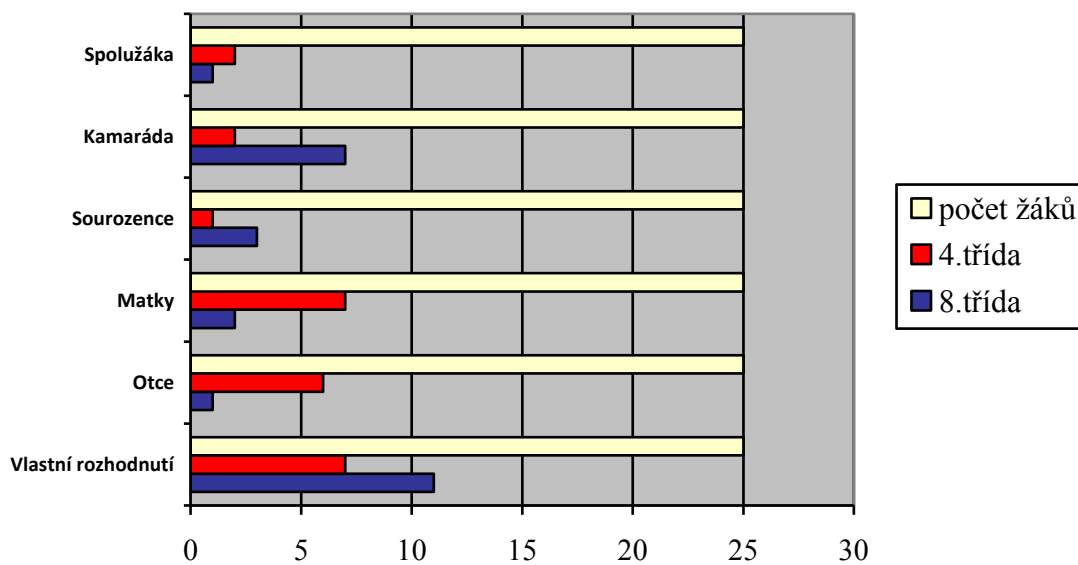
Z grafu je patrné, že žáci prvního stupně se věnují sportovní aktivitě převážně o víkendu.

4. třída – 16 dětí odpovědělo, že sportovním aktivitám věnují převážně o víkendu, zatím co 9 dětí se věnuje sportu během týdne. Důvodů může být mnoho např. školní povinnosti, jiné zájmové kroužky, zatíženost rodičů.

8. třída – na druhém stupni se sportu věnují děti spíše v pracovních dnech tj. 13 odpovědí. O víkendech sportuje 12 dětí. Víkendové aktivity žáků druhého stupně mohou být ovlivněny současným životním stylem a trendem.

7. Sport, který provozuješ, sis zvolil/a sám/a nebo na doporučení:

Graf č. 7: Sportovní aktivita provozovaná na doporučení

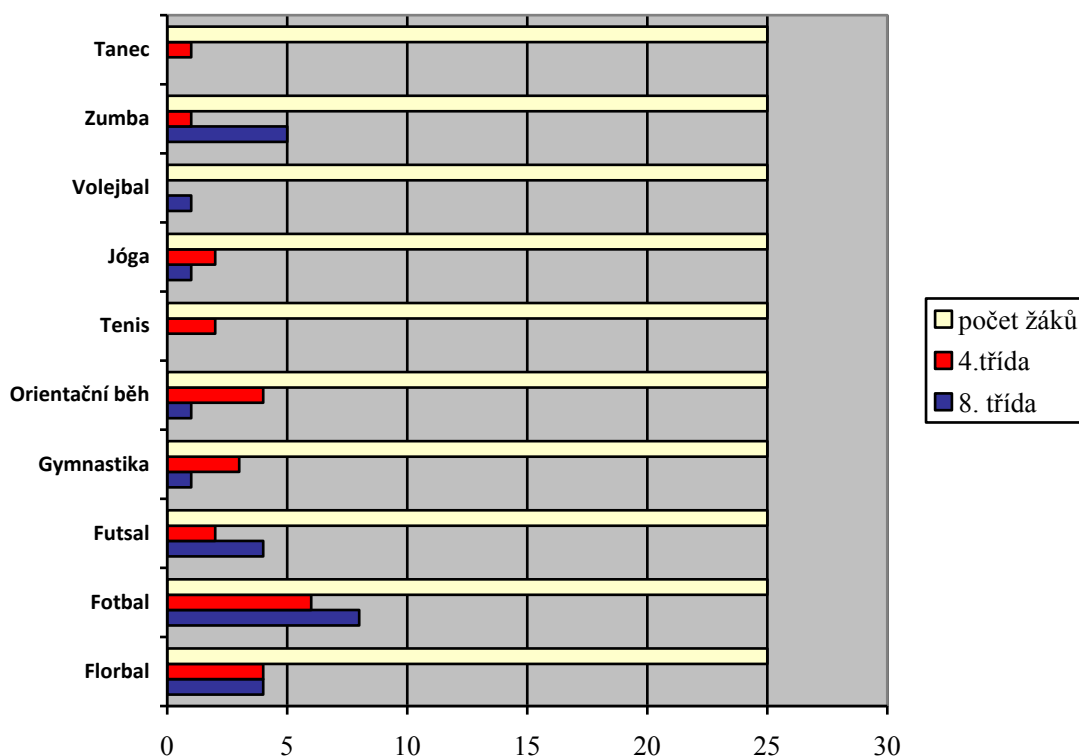

Děti 4. třídy dávají přednost na doporučení zejména matky, která zřejmě zaujímá v jejich životě nezastupitelnou a nenahraditelnou roli. Z dotazníků vyplývá, že rodiče dětí mladšího školního věku mají vliv na sportování dětí. Někteří sportovně založení rodiče předávají svým dětem „štafetu“ a provázejí a pomáhají jim s výběrem sportovních aktivit. V některých případech si dítě samo vybere sportovní aktivitu vyplývající z jeho vlastního zájmu či nadání.

Děti 8. třídy upřednostňují vlastní rozhodnutí, nad názorem rodičů. Dále je pro ně důležitý názor a doporučení vrstevníků nebo kamarádů, kteří se věnují nějaké sportovní aktivitě.

8. Víš, jaké sportovní aktivity jsou nabízeny v Chrasti? Napiš alespoň tři.

Graf č. 8: Nabídka sportovních aktivit v Chrasti

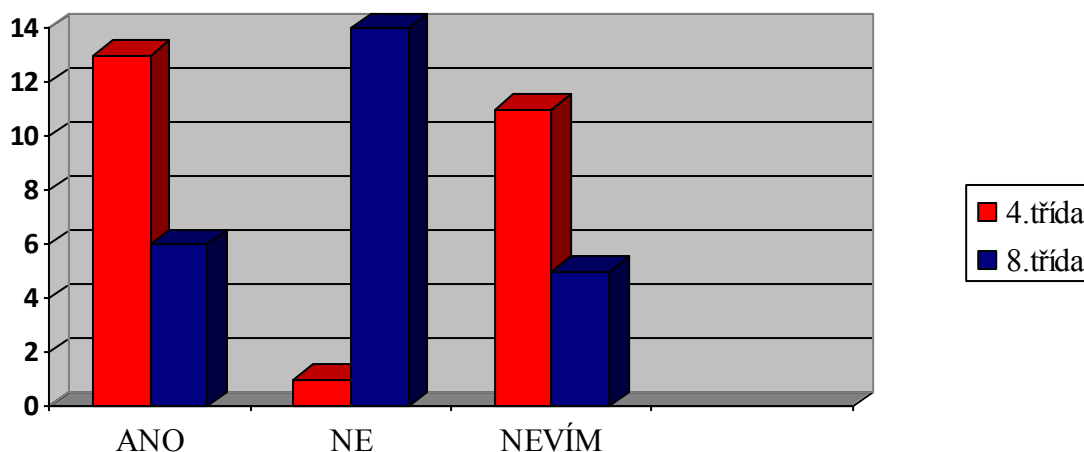

Děti mají přehled o sportovních aktivitách provozované ve městě Chrast. Mezi nejoblíbenější sportovní aktivity se řadí fotbal, florbal, orientační běh a v dnešní době velmi oblíbená mezi dívkami zumba. Nabízené sportovní aktivity ve městě Chrast se mezi třídami prvního a druhého stupně prolínaly, až na výjimku, kdy na prvním stupni se objevil zájem o tanec a na druhém stupni o volejbal.

Děti mají rády kolektivní sporty, které bývají velkou výhodou, při podělení se úspěchu či neúspěchu. Při provozování kolektivních sportů si najde dítě spoustu kamarádů, kterým může důvěřovat, navazuje nové vztahy a komunikaci. Kolektiv vyžaduje spolupráci.

9. Zaujímá sport ve tvém životě přední místo?

Graf č. 9: Zaujímání sportu na předním místě dítěte

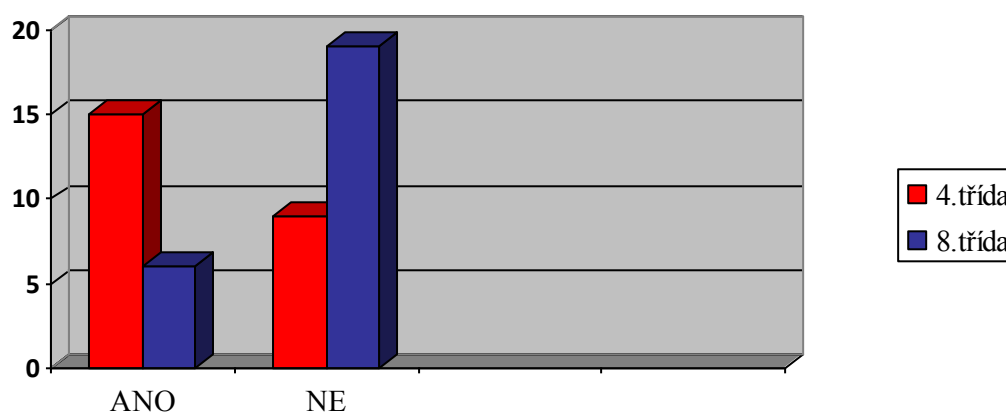

Z grafu vyplývá, že u dětí 4. třídy sportovní aktivita zaujímá přední místo tj. 13 odpovědí. U dětí mladšího školního věku je tato odpověď pochopitelná, neboť většina z nich pravidelně navštěvuje sportovní kroužky, které jsou v rámci základních škol (školní družina, školní klub). 11 odpovědí se týkalo, že nevědí, jestliže mají sportovní aktivitu zařadit na přední místo ve svém životě. Pouze 1 odpověď byla záporná.

Děti 8. třídy neřadí na přední místo ve svém životě sportovní aktivitu tj. 14 odpovědí, neboť většina starších dětí se v dnešní době bohužel věnuje pravděpodobně jiným aktivitám než sportovním. 6 žáků odpovědělo, že sportovní aktivitu řadí na přední místo ve svém životě, je patrné, že se věnují nějaké sportovní aktivitě nebo provozují sportovní aktivitu společně s rodiči. Pouze 5 odpovědí se týkalo, že nevědí, jestli mají zařadit sportovní aktivitu na přední místo ve svém životě.

10. Je nějaká překážka nebo problém, který ti brání zapojit se ještě do více sportů?

Graf č. 10: Znázornění překážky či problému se zapojit do více sportů

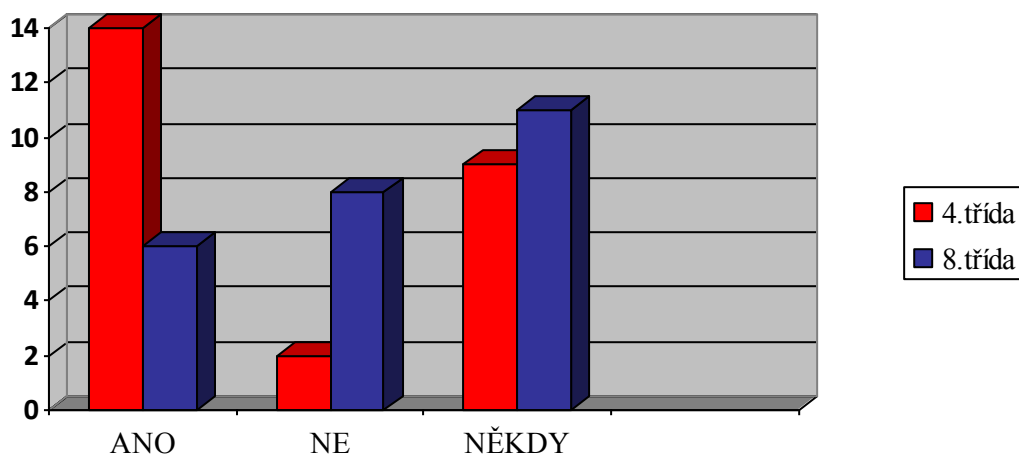

Z grafu vyplývá, že 15 dětí 4. třídy má překážku či problém se zapojit do více sportovních aktivit. V dotazníku jsem nevedla otázku jakou překážku či problém mají. Děti samy mi uvedly, že mají hodně školních povinností a nedostatek času. 9 dětí odpovědělo, že nemají překážku či problém se zapojit do více sportovních aktivit. Může to být vlivem kamarádů, s kterými jsou ve spojení nebo i vlivem základní školy, která nabízí spoustu sportovních aktivit v rámci zájmových kroužků.

19 dětí 8. třídy nemají překážku či problém se zapojit do více sportovních aktivit. Pouze 6 dětí odpovědělo, že mají překážku či problém se zapojit do více sportovních aktivit, důvody mohou být např. mnoho školních povinností, rodiče mají málo finančních prostředků, což jsou děti v tomto věku schopny si uvědomit.

11. Mají rodiče čas na tvé sportovní vyžití?

Graf č. 11: Čas rodičů na sportovní vyžití dítěte

Rodiče dětí z prvního stupně mají čas na sportovní vyžití svého dítěte mnohem více než rodiče strašících dětí. Většina rodičů děti zavezou na soutěže, bývají diváky nebo mohou být i trenéry.

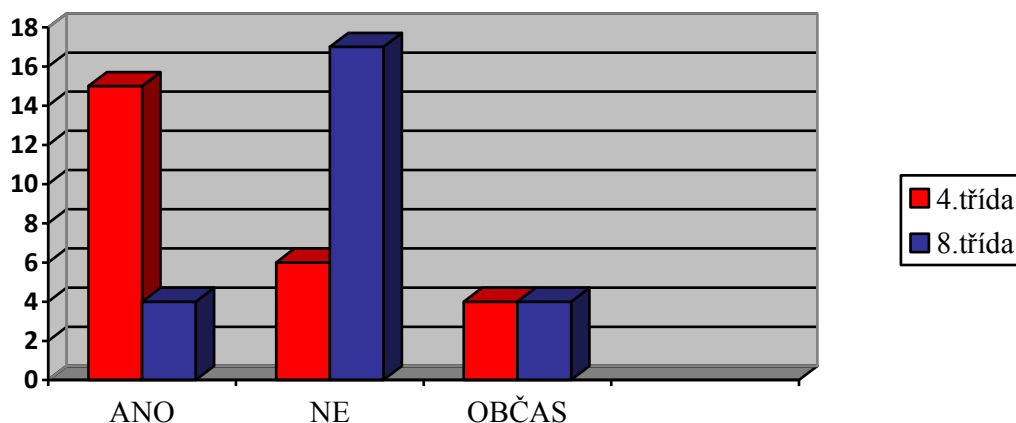
4. třída – 14 dětí odpovědělo, že jejich rodiče mají čas se věnovat dětem a jejich sportovnímu vyžití. Pouze 2 děti odpověděly záporně a 9 dětí odpovědělo, že rodiče mají čas na jejich sportovní vyžití pouze někdy. Děti mladšího školního věku mají radost, když se rodiče ukážou na závodech a dodávají jim podporu k lepším výkonům. Děti se tak cítí bezpečně a vědí, že rodiče o ně jeví zájem.

Rodiče dětí z druhého stupně mají čas na sportovní vyžití svého dítěte jen občas.

8. třída – 11 dětí uvedlo, že rodiče mají čas na jejich sportovní vyžití jen někdy, 8 dětí odpovědělo záporně a 6 kladně. Důvodem tohoto nezájmu ze strany rodičů může být např. časová flexibilita, pracovní vytížení.

12. Účastní se rodiče tvých zápasů či soutěží?

Graf č. 12: Účast rodičů na zápasech či soutěžích dítěte

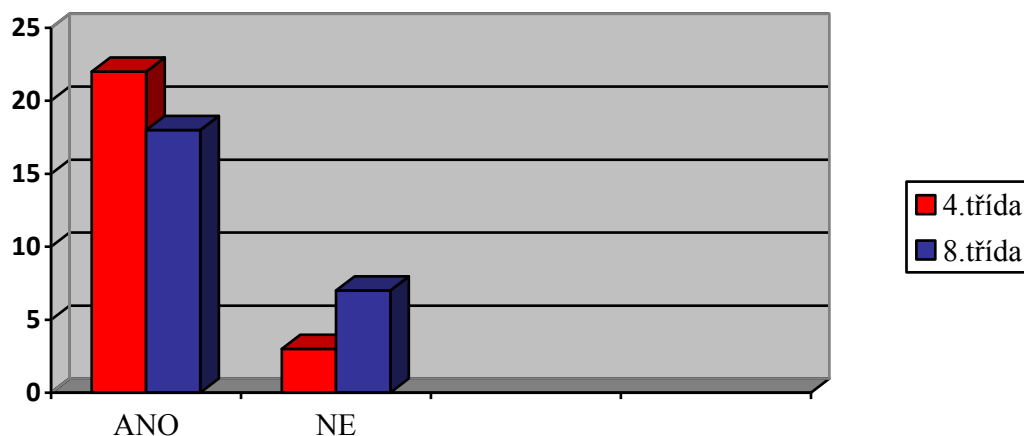
Z grafu vyplývá, že účast rodičů na zápasech či soutěžích u dítěte 4. třídy je většinová tj. 15 odpovědí. 6 dětí uvedlo zápornou odpověď a 4 děti napsaly, že se jejich rodiče účastní pouze občas.

U dětí 8. třídy je patrné, že účast rodičů na soutěžích či závodech je velmi nízká tj. 17 odpovědí. Pouze 4 děti odpověděly, že se jejich rodiče účastní sportovních zápasů a další 4 děti odpověděly, že jen občas.

Tento výsledek vede k tomu, že zájem rodičů na těchto sportovních akcích je spíše u mladších dětí. Děti staršího školního věku jsou více samostatné. Některé děti samy nechtějí, aby se rodiče zúčastňovali jejich závodů pro jejich postavení v kolektivu a náhledu kamarádů na přítomnost rodičů.

13. Zajímají se rodiče o tvé sportovní úspěchy?

Graf č. 13: Zájem rodičů o sportovní úspěchy dítěte

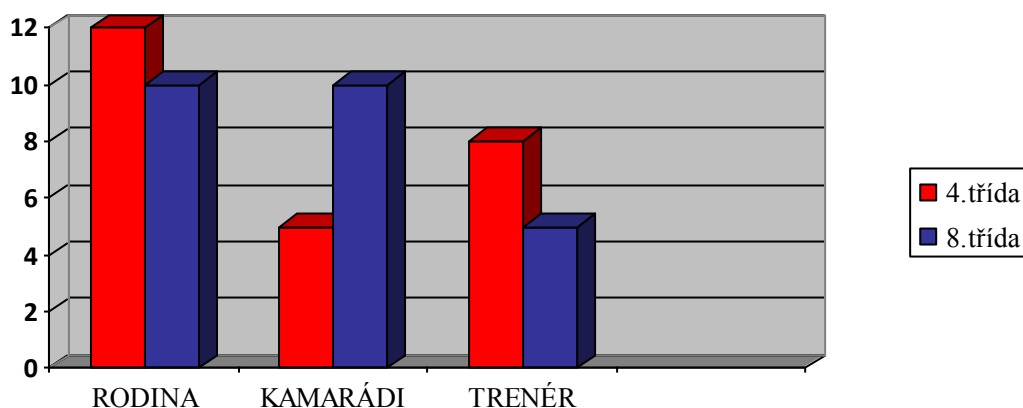
Z výše uvedeného grafu vyplývá, což se i v předešlých několika grafech ukázalo, že projevený zájem rodičů na sportovních aktivitách dětí je v drtivé většině u dětí mladšího školního věku. V tomto grafu je patrné, že i u dětí staršího školního věku je zájem ze strany rodičů ohledně jejich sportovních úspěchů.

4. třída – 22 dětí odpovědělo, že rodiče jeví zájem o jejich sportovní úspěchy, pouze 3 děti odpověděly, že rodiče nejeví zájem.

8. třída – 18 dětí odpovědělo, že rodiče se zajímají o jejich sportovní úspěchy a 7 dětí odpovědělo, že nikoli.

14. Pokud vznikne při sportu nějaká překážka, s kterou si nevíš rady, na koho se obrátíš?

Graf č. 14: Znázornění rady u sportovní aktivity při překážce

Z grafu vyplývá, že děti 4. třídy dávají přednost rodině, u které se objevilo 12 odpovědí. Zřejmě mají pocit, že rodina jim může pomoci při překonávání překážek. 8 dětí preferuje rady trenérů a 5 dětí se svými problémy obrací na kamarády.

U dětí 8. třídy se objevila shodná odpověď v podobě rodiny a kamarádů tj. 10 odpovědí u každého. Pouze 5 dětí odpovědělo, že pokud vznikne při sportu nějaký problém, obrátí se na rady trenéra.

5 DISKUSE

5.1 SPOLEHLIVOST DOTAZNÍKU

Dotazník byl sestaven tak, aby odpověděl na položené otázky ke vztahu k stanoveným hypotézám, úkolům a cílům práce. Snažila jsem se, aby otázky v dotazníku byly správně položeny a srozumitelně formulovány i pro děti mladšího školního věku.

Vzhledem nízkému počtu respondentů zůstává však otázkou, zda bychom při opakovaném výzkumu nebo při vícenásobném počtu respondentů došli k podobným výsledkům. Daný dotazník mohl obsahovat více otázek. Kdybych dotazník sestavovala opakovaně, uvedla bych větší spektrum odpovědí. Dotazníky jsem mohla poskytnout i v jiných třídách s různým věkovým rozpětím, předškolním dětem či přímo rodičům sportovně založených dětí a tak získané výsledky vzájemně porovnat. Mohla jsem porovnávat zvláště chlapce a dívky. Všechny tyto nedostatky se však ukázaly až po zpracování dat.

5.2 VÝSLEDKY

Formou dotazníku byly zjišťovány názory a postoje žáků ze 4. a 8. třídy související na sportovní činnost rodičů, zda provozuje dítě sportovní aktivitu společně s rodiči. Zná dítě sportovní aktivity, které jsou nabízeny v Chrasti. Kdy provozuje sportovní aktivitu nejčastěji. Mají rodiče čas na sportovní vyžití svého dítěte a zajímají se o jejich sportovní úspěchy.

Po vyplnění dotazníku byly vyhodnoceny otázky formou grafu, ke každému jsem poté stručně analyzovala výsledky vyplývající z odpovědí dětí. Pomocí výsledků bylo možné usoudit, zda byly hypotézy potvrzeny nebo vyvráceny. Výsledky jsou uvedeny v absolutních číslech.

Hypotéza 1

Předpokládám, že většina respondentů bude mít stejnou sportovní aktivitu jako rodiče.

Druhá otázka tuto hypotézu vyvrátila.

4. třída – 15 dětí odpovědělo, že nemají shodnou sportovní aktivitu jako rodiče a 10 dětí odpovědělo, že mají.

8. třída odpověděla ve stejných číslech a stejným způsobem.

Hypotéza se nepotvrdila, byla tedy falzifikována.

Hypotéza 2

Předpokládám, že sportovní aktivita dětí bude o víkendu vyšší než v pracovních dnech.

Tuto hypotézu bylo možno ověřit šestou otázkou.

4. třída – 16 dětí odpovědělo, že se sportovní aktivitě věnuje o víkendu a 9 dětí během týdne.

8. třída – 13 dětí odpovědělo, že sportovní aktivitě se věnují převážně během týdne a 12 dětí o víkendu.

Hypotéza se potvrdila, byla verifikována.

Hypotéza 3

Předpokládám, že dvacet dotazovaných dětí bude provozovat společnou sportovní aktivitu s rodiči.

Zda provozují rodiče společnou sportovní aktivitu s dětmi, zjišťovala čtvrtá otázka. Z obou tříd vyplynulo, že rodiče společně s dětmi neprovozují sportovní aktivitu.

4. třída - 15 dětí odpovědělo, že s rodiči společně nesportují a 10 dětí odpovědělo, že ano.

8. třída – 17 dětí odpovědělo, že s rodiči společně neprovozuje sportovní aktivitu a 8 dětí odpovědělo kladně.

Hypotéza se nepotvrdila, byla tedy falzifikována.

Hypotéza 4

Předpokládám, že děti staršího školního věku se věnují sportovní aktivitě méně než děti mladšího školního věku.

Devátá otázka sloužila k vyvrácení nebo potvrzení této hypotézy.

Děti 4. třídy odpověděly následovně: 13 dětí upřednostňuje sportovní aktivitu, 1 dítě nikoliv a 11 dětí nevědělo.

Pro děti 8. třídy, tj. 14 odpovědí, není sportovní aktivita na předním místě. 6 dětí odpovědělo kladně a 5 dětí nevědělo.

Hypotéza se potvrdila, byla tedy verifikována.

6 ZÁVĚR

Metodou dotazníků byly zjišťovány odpovědi na kladené a stanovené otázky, které jsem uvedla v úvodu bakalářské práce.

1) Mají děti stejnou sportovní aktivitu jako jejich rodiče?

Průzkum prokázal, že většina respondentů nemá shodnou sportovní aktivitu jako rodiče. V současnosti nabízí společnost daleko více sportovních vyžití a možností trávení volného času. Děti si vybírají sportovní aktivity jako je fotbal, florbal, zumba, jóga, gymnastika apod. Mají příležitost využívat mnoho více organizací, v rámci Základní školy (školní družina, školní klub) navštěvují různé zájmové kroužky, které nabízejí sportovní aktivity pro děti.

2) Bude sportovní aktivita dětí o víkendu vyšší než v pracovních dnech?

Děti mladšího školního věku se věnují sportovní aktivitě o víkendu, během týdne si plní školní povinnosti nebo mají jiné zájmové kroužky. Důvodem mohou být i rodiče, kteří mívají více času o víkendu, proto mohou některé sportovní aktivity provozovat společně. Děti staršího školního věku se raději věnují sportovní aktivitě během týdne a o víkendu se věnují jiné činnosti. Dávají přednost kamarádům, komunikaci na sociálních sítích, mohou být ovlivněny současným životním trendem nebo stylem.

3) Provozují děti s rodiči nějakou sportovní aktivitu společně?

V současnosti rodiče neprovozují společně sportovní aktivitu s dětmi. Důvodů může být mnoho např. pracovní vytíženost, nedostatek finančních prostředků, málo možností v místě bydliště, špatné sociální poměry v rodině či nezájem dětí se věnovat sportovním aktivitám. Některé odpovědi u dětí mladšího školního věku byly kladné, pokud však společně provozují nějakou sportovní aktivitu, je to např. cyklistika, běh, plavání. U dětí staršího školního věku se může objevit vliv kamarádů, spolužáků či nezájem ze strany rodičů vést děti ke sportovním aktivitám nebo názor dalších osob, které mohou mít

negativní dopad na somatický rozvoj osobnosti dítěte. Zde je právě důležité podchytit správnou chvíli a začít dítě vést tím správným směrem, hlavně rodiče by měli být tím iniciátorem.

4) Věnují se děti staršího školního věku sportovní aktivitě méně než děti mladšího školního věku?

U většiny dětí mladšího školního věku je sport na předním místě jejich života. Rodiče se snaží podmiňovat v dítěti zájem o sport nebo působit při výběru volnočasových aktivit. Nechtějí tak, aby se jejich děti dostaly do nepříznivého prostředí a netrávily tak čas s lidmi, kteří mohou mít na ně negativní vliv. Záleží poté na dítěti, jestli projeví zájem o sport nebo se bude věnovat jiné činnosti. Dítě samo by si mělo zvolit sportovní aktivitu, která ho nejvíce zaujala a bavila. Pro starší školní věk není sportovní aktivita na předním místě v žebříčku jejich zájmů a aktivit. Vzhledem k jejich věku je naplňují jiné věci než trávení volného času sportováním. Mnoho sportovně založených dětí právě v tomto věku upustí svou sportovní „kariéru“. Jsou kolem nich jiné stránky života, které je lákají. Je to i nástupem puberty, kdy dítě přestává být dítětem, stává se dospělým. Špatný vliv vrstevníků je vede k tomu, že se přestávají věnovat téměř všem sportovním aktivitám, které doposud vykonávaly.

Z dotazníku dále vyplynulo, že podpora rodičů u mladšího školního věku je mnohem větší než u dětí staršího školního věku. Je to dáno tím, že rodiče dětí mladšího školního věku disponují silnější, vzájemnou citovou vazbou. Děti mladšího školního věku nejsou dostatečně samostatní, potřebují cítit podporu a bezpečí hlavně ze strany rodičů. Chtějí mít rodiče po ruce, kdyby se dostaly do problému nebo nastala nějaká překážka, s kterou si neví rady. Za každý správný výkon je třeba dítě pochválit, tím povzbuzujeme a dáváme další motivaci pro plnění dalších úspěchů. U dětí staršího školního věku je podpora rodičů nižší, neboť rodiče učí děti větší samostatnosti.

7 POUŽITÁ LITERATURA

KNIHY:

ATKINSON, R. L. *Psychologie*. Praha: Portál 2003 ISBN 80-7178-640-3

BLÁHA, I. A. *Sociologie*. 1. vydání Praha: Academia, nakladatelství Československé akademie věd 1968 ISBN 725421-093-68

DVOŘÁKOVÁ, H. *Didaktika tělesné výchovy nejmenších dětí*. Praha: Univerzita Karlova – pedagogická fakulta 2007 ISBN 978-80-7290-298-9

FONTANA, D. *Psychologie ve školní praxi*. 1. vydání Praha: Portál 1997 ISBN 80-7178-063-4

HADJ – MOUSSOVÁ, Z. *Sociální psychologie*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta 2003 ISBN 80-7290-118-4

HELUS, Z. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, a.s. 2007 ISBN 978-80-247-1168-3

KREJČÍ, M., MUŽÍK, V. *Tělesná výchova a zdraví*. 1. vydání Olomouc: Hanex 1997 ISBN 80-85783-17-7

LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 4. vydání Praha: Grada Publishing, a.s. 2006 ISBN 80-247-1284-9

MALACH, J. *Teorie metodiky výchovy*. 1. vydání Praha: Univerzita Jana Ámose Komenského 2007 ISBN 978-80-86723-29-7

MRKVIČKA, J. *Člověk v akci*. 1. vydání Praha: Avicenum 1971 ISBN 08-030-71

PERIČ, T. *Sportovní příprava dětí*. 1. vydání Praha: Grada Publishing, a.s. 2004 ISBN 80-247-0683-0

PŘÍHODA, V. *Ontogeneze lidské psychiky*. 4. vydání Praha: Státní pedagogické nakladatelství 1977 ISBN 14-610-77

SLAMĚNÍK, I. *Aplikovaná sociální psychologie*. 1. vydání Praha: Portál 1998 ISBN 80-7178-269-6

SOMMER, J. *Malé dějiny sportu*. 1. vydání Fontána 2003 ISBN 80-7336-116-7

Velký sociologický slovník I. Praha: Univerzita Karlova Karolinum 1996,
ISBN 80-7184-164-1

INTERNETOVÉ ODKAZY:

Vliv rodiny na sportování dětí [online] bakalářská práce Lenka Kadlčková 2008, [cit. 2012-01-16]. Dostupné: < <http://is.muni.cz/th/176389//fsps>>.

Základní škola Chrast [online] 2009, [cit. 2012-02-20]. Dostupné: <<http://www.skola-chrast.net/>>.

Rodina – důležitá sociální determinace vývoje a psychiky a osobnosti [online] 2009, [cit. 2012-02-20]. Dostupné: <<http://rudolfkohoutek.blog.cz/0911/>>.

8 PŘÍLOHY

Příloha A

Dotazník k bakalářské práci

Příloha B

Fotodokumentace

Příloha A – Dotazník k Bakalářské práci

Dotazník k bakalářské práci na téma: „Vliv rodiny na sportování dětí.“

Milí žáci ZŠ Chrast,

v současné době studuji vysokou školu a v rámci tohoto studia zpracovávám bakalářskou práci, jejíž součástí je provedení výzkumu vliv rodiny na sportování dětí. V této souvislosti si Vás dovoluji oslovit s vypracováním dotazníku. Tento dotazník je anonymní a dobrovolný.

Děkuji za váš čas a spolupráci. Petra Linhartová.

Označte, případně napište odpovědi na všechny otázky.

CHLAPEC X DÍVKA

Věk: _____

Bydliště: _____

Věnovali se tvoji rodiče nějakému sportu?

ANO NE

Je tvá sportovní činnost shodná se sportem rodičů?

ANO NE

Věnují se rodiče v současnosti nějaké sportovní aktivitě?

Matka: ANO NE

Otec: ANO NE

Provozuješ nějaký sport společně s rodiči?

ANO

NE

Jaký sport máš nejraději?

Kdy provozuješ sportovní aktivity nejčastěji?

Během týdne

O víkendu

Sport, který provozuješ, sis zvolil/a sám/a nebo na doporučení:

- a) vlastní rozhodnutí
- b) otce
- c) matky
- d) sourozence
- e) kamaráda
- f) spolužáka

Víš, jaké sportovní aktivity jsou nabízeny v Chrasti? Napiš alespoň tři.

1. _____
2. _____
3. _____

Zaujímá sport v tvém životě přední místo?

ANO

NE

NEVÍM

Je nějaká překážka nebo problém, který ti brání zapojit se ještě do více sportů?

ANO

NE

Mají rodiče čas na tvé sportovní vyžití?

ANO

NE

NĚKDY

Účastní se rodiče tvých zápasů či soutěží?

ANO

NE

OBČAS

Zajímají se rodiče o tvé sportovní úspěchy?

ANO

NE

Pokud vznikne při sportu nějaká překážka, s kterou si nevíš rady, na koho se obrátíš?

RODINA

KAMARÁDI

TRENÉR

Příloha B - Fotodokumentace

Obr. 1 Nová sportovní hala v Chrasti

Obr. 2 Venkovní hřiště – součást sportovní haly

Obr. 3 Mladší přípravka kopané Chrast

Obr. 4 Starší přípravka kopané Chrast